

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 2466

“EL NUEVO PERIODICO”

REDACCION Y ADMINISTRACION: BUENOS AIRES, Lavalle 341, Esqr. 316. 31 — Retiro 5839

Leto I.

BUENOS AIRES, 28. JULIJA 1934

Štev. 43

NAROČNINA: Za Juž. Ameriko in za celo leto \$ arg. 5.—, za pol leta 2.50.— Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs. LIST IZHAJA OB SOBOTAH

NACIJEVCI UMORILI KANCELARJA DOLLFUSSA

Skupina hitlerjevcev, preoblečenih v vojake in heimwehrovce, zajela več ministrov - Žalosten konec avstrijskega kancelarja - Spopadi na Dunaju in na Štajerskem - Vloga Nemčije - Nevarnost mednarodnih zapletljajev

Avstrijska republika je bila že več mesecev pozorišče težkega notranjega nerada, ki je imel svoj hrupni odmev v nepregledni vrsti terorističnih atentatov. Nastop Dollfusove vlade proti socialistom ter krvavo zatetje vstaje, ki jo je bil ta nastop izval, nista prinesla Avstriji notranjega miru. Z Dollfusovim režimom nezadovoljnim nacionalnim socialistom so se priključili mnogi najbolj goreči pristaši zatrtih levičarskih strank, in nezakoniti boj proti državnim oblastem je vzplamtel z obnovljeno silo.

Položaj je postajal sčasoma nevzdren, ker so atentati jemali vladi ugled ter so tudi v gospodarskem oziru povzročali Avstriji veliko škodo. Dollfuss se je tedaj odločil, da terorizem s silo zatere. Vlada je proglasila zakon, s katerim se je uvedla smrtna kazen ne samo za atentatorje, marveč tudi za one, pri katerih bi oblasti našle eksplozivne snovi. V kratkem času je

Starhemberg

bilo aretiranih mnogo nacijevcev, socialistov in komunistov, ki so bili obdolženi, da so prišli v navzkrižje z novim zakonom. In v torek je vojno sodišče izreklo prvi dve smrtni obsodbi proti dvema socialistoma.

Iz komunističnih in socialističnih krogov je vlada dobila vse polno groženj, da se bo izvršilo maščevanje, ako se bodo smrtni obsodbe tudi v resnici izvršile. Prav posebno odločni pa so bili v svojih grožnjah nacionalni socialisti. Izjavili so, da bo za vsakega obsojenca umrl vsaj po en pristaš Dollfusovega režima.

To grožnje so tudi izvršili in sicer na nepredviden način.

V torek, torej še istega dne, ko je bila izrečena obsodba, je

bil na Dunaju obešen 22-letni socialist Josip Gerl, češkoslovaški državljan, ki je bil 21. t. m. izvršil dinamični atentat ter pri tem težko ranil nekega policaja. Naslednjega dne je bil Dollfuss umorjen.

V sredo, nekaj pred eno uro pop., je skupina v heimwehrovce preoblečenih nacijevcev zasedla iznenada dunajsko uradno radio-oddajno postajo, ubila tamošnjega ravnatelja ter sporočila po radiu, da je Dollfuss podal ostavko in da bo novo vlado sestavil dr. Rintelen, avstrijski poslanik pri rimski vladi. To naznanilo je imelo biti najbrž samo znamenje za splošni upor, ki so ga bili pripravili nacijevci misleč, da bodo z njimi potegnili tudi socialisti in komunisti, ki jih je bila izvršitev zgoraj omenjene smrtni obsodbe močno razburila.

Skoro v istem času, ko se je izvršila zasedba oddajne postaje, je večja eta nacijevcev, kakšnih 140 mož, ki so se bili preoblekli v heimwehrovce (to je Dollfusovemu režimu naklonjene fašiste) in v vojake, vdrla v palačo na trgu Ballhaus, kjer ima svoj sedež predsedništvo vlade. Napadalcji so tam takoj zabarikadirali vrata od znotraj, postreljali nekaj stražarjev, nato vdrli v dvorano, kjer je bilo več ministrov zbranih na posvetovanju pri kancelarju.

Na Dollfussa so naleteli, ko je bežal proti prostorom, kjer se nahaja habsburški arhiv; streljali so nanj in kragle so ga zadele v glavo in vrat. Vsega krvavega so spravili v neko dvorano na divan, na katerem je po dobrih dveh urah izkvravel. Nik

so dovolili, da bi kdo šel iskat zdravnika, in celo njegovi želji, da bi se izpovedal, niso hoteli ugoditi.

Ostale navzočne ministre so bili medtem zaprli v drugo sobo ter jih tam strahovali z revolverji in puškami. Ministra Fey in Karwiskega so prišli čez nekaj časa iskat ter so ju vedli k umirajočemu Dollfussu. Feyu so dovolili le, da je kancelarju za silo obvezal rane iz

Dollfuss

katerih je možno krvavel. Nato so oba ministra spet odpeljali. V poslopju je bilo kakšnih 150 civilnih uradnikov, ki so jih nacijevci gnali na dvorišče, jih tam preiskali, da bi kdo ne bil oborožen, ter jim nato sporočili, da bodo vse postreljali, ako ne le kdo zgane.

Zunaj pa se dogodki niso razvijali tako, kakor so uporniki

po vsej priliki pričakovali. Zasedeno radio-oddajno postajo je obkolila policija, kateri je prišlo na pomoč še vojaštvo, oboroženo s strojnimi in z dušljivimi plini. Začel se je boj, ki je trajal več ur. Ob 17.15 je policija končno premagala odpor nacijevskih vstajev. Bilanca tega boja je bila: štirje mrtvi in mnogo ranjenih.

Medtem so oddelki redne vojske obkolili tudi palačo na trgu Ballhausplatz. Tu je bilo treba postopati previdno, ker so uporniki imeli v svojih rokah lepo število ministrov. Ostali člani vlade, ki niso bili zajeti, so se sestali z državnim predsednikom Miklasom. Ta je vodstvo državnih poslov poveril začasno ministru Schuschniggju, nakar je bilo sklenjeno, da se vstašem odpošlje ultimatum. Na grožnje pa nacijevci niso prav nič odgovorili, marveč so šele proti večeru začeli poganja, pri katerih je moral po sili posredovati ministr Fey raz balkona kancelarske palače. Fašisti so obljubili, da se ministrom ne bo nič hudega zgodilo, ako jim vlada dovoli, da se nemoteno odpeljejo v Nemčijo. Telefonirali so obenem nemškemu poslaniku, naj v tem oziru posreduje ter naj jim da dovoljenje, da smejo na Nemško. Nemški poslanik je res tako storil in zastopnik avstrijske vlade je končno sprejel nacijevske zahteve.

Okrog osme ure zvečer so nacijevci zapustili poslopje ter se z vsem orožjem odpeljali proti nemški meji. Dollfuss je bil takrat že mrtev. Brž se je sestala vlada in je državni predsednik

razglasil, da nimajo izsiljene obljube nobene veljave. Z ozirom na kancelarjevo smrt je vlada preklicala dovoljenje, da se smejo uporniki nemoteno umakniti v Nemčijo. Glasom poslednjih

Fey

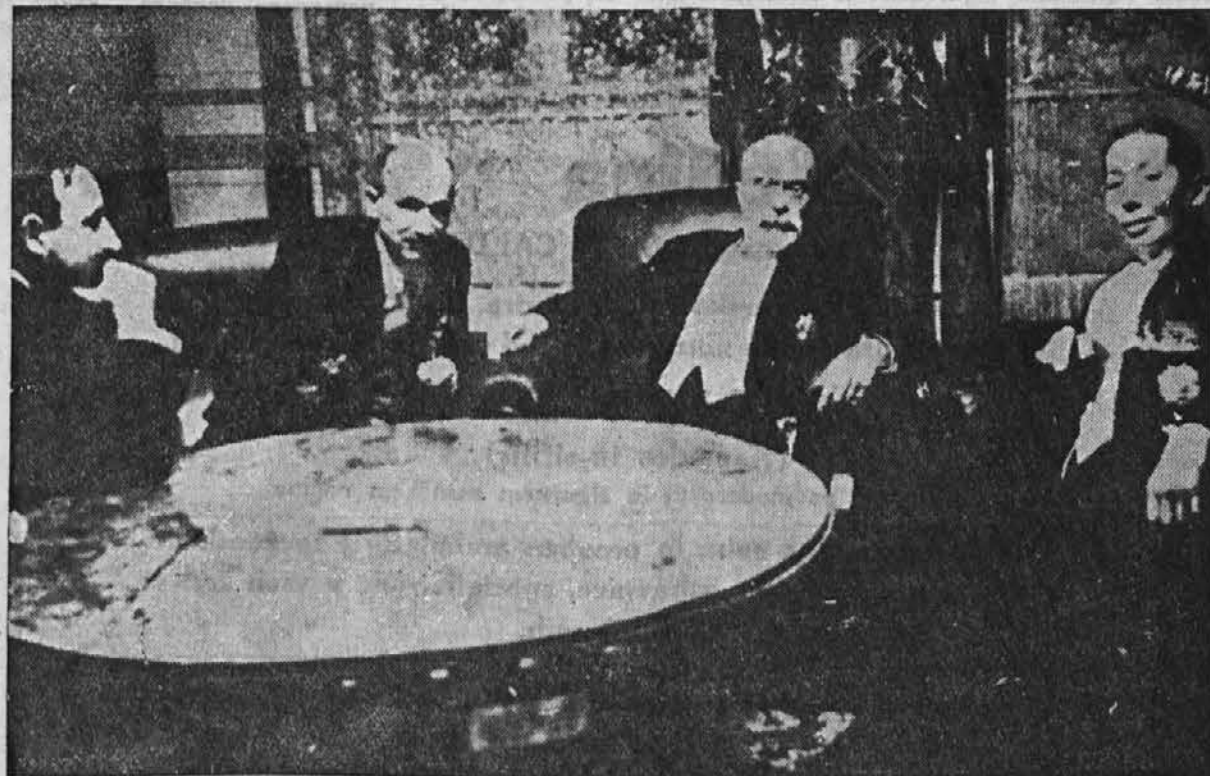
vesti so bili nacijevci razoroženi ter vrženi v zapore.

V Nemčiji so listi javili takoj po izbruhu nacijevskega upora, da se je v Avstriji dvignil narod ter da je Dollfusovemu režimu odklenkalo. Šele pozneje so morali ugotoviti, da se je upor izjalovil. Zato je berlinska vlada hitela izjavljati, da nima nič skupnega z vstaši; da je poslanik na Dunaju slabo postal, ker je zanje posredoval ter jim izdal dovoljenje, da smejo na Nemško; da jih bodo nemške oblasti vkljub temu dovoljenju aretirale, ko stopijo na nemška tla, itd. Obenem je berlinska vlada odredila, da se mora zapreti meja z Avstrijo ter je dunajskega poslanika odpoklicala.

V Avstriji pa dolžijo Nemčijo, da je bil upor tam pripravljen in da je Dollfuss padel kot žrtev nemških naklepov.

Kancelarjeva tragična smrt je napravila globok vtis v inozemstvu, posebno v Italiji, kjer se je imel Dollfuss sestati te dni z Mussolinijem. Italija je zbrala baje ob meji močne čete, ki so pripravljene, da vsak hip intervenirajo, ako bi se prilike v Avstriji zaokrenile na način, ki ni v skladu z italijanskimi interesi. Že večkrat smo povedali, zakaj Italija ne mara, da bi v Avstriji prišli nacijevci do oblasti: ker bi bil s tem praktično izveden "Anschluss" in bi Italija dobila kot neposrednega sosedo, na mesto male Avstrije, Veliko Nemčijo.

Intervencija Italije bi pa gotovo izzvala tudi vojaško posredovanje Jugoslavije in Češkoslovaške ter najbrž tudi Nemčije, pa bi s tem nastopila nevarnost dalekosežnih mednarodnih zapletljajev.

Ob zaključku poslednje konference Male antante je prispel v Bukarešto tudi zunanji minister Francije, ki se je s svojim kolegi razgovarjal o važnih političnih vprašanjih. — Pri mizi sedijo, od leve proti desni: Jevtić, Beneš, Barthou in Titulescu

"Prensa" in revizionizem

Tukajšnji velednevnik "La Prensa" upravičeno slovi ne samo radi svojega velikega vpliva, marveč tudi radi svoje treznosti, umerjenosti in vsega priznanja vredne nepristranosti, s katero obravnava v svojih člankih najrazličnejša domača in tuja vprašanja. Ni nobenega dvoma, da je treba pred vsem v zvestem spoštovanju teh smernic iskati vzroke, da se je ugledni list iz Avde. de Mayo povzpел tekom let do pravega orjaka, ki si je zagotovil odlično mesta v vrsti najbolj uvaževanih svetovnih glasil.

Vprav radi tega smo se zelo začudili, ko smo prejšnji teden čitali v "Prensi" članek pod naslovom "Madžarska vpricho trianonske pogodbe", članek, ki je v odkritem nasprotju z zgoraj navedenimi smernicami velikega dnevnika, ker se odlikuje po veliki pristranosti, s katero je pisan. In prav tako, kakor mi, so se gotovo začudili tudi vsi oni številni člani naše tukajšnje močne jugoslovanske, pa tudi bratske češkoslovaške skupnosti, ki so zvesti čitatelji "Prense".

"Prensa" si je v omenjenem članku usvojila tezo onih madžarskih krogov, ki se nikakor ne morejo sprijazniti s pravičnim usodo, katera jih je doletela, in ki še vedno upajo, da se povrnejo oni časi, ko so po svoji mili volji mogli politično tlačiti in gospodarsko izkoriščati nemadžarske narode, ki so proti svoji volji morali živeti pod krono sv. Štefana. Zato govore in pišejo o "hudi krivici", ki so jo morali pretrpeti s trianonsko pogodbo, ter zahtevajo, da se te pretvezne krivice popravijo tako, da bi mogli spet raztegniti svojo oblast na slovaške, jugoslovanske in romunske zemlje.

Res je, da ne spadajo vsi Madžari pod Budimpešto. Kdor pozna jezikovno pomešanost v obmejnih krajih med Madžarsko in njenimi sosedami — po mešanost, ki so jo v veliki meri povzročili Madžari sami s svojo od državne oblasti podpirano penetracijo v sosedne narode in pa tudi z madžarizacijo, ki so je zlepa in zgrda vršili v velikem slogu v predvojnem času — ve, da novih meja, ki so imele ločiti samostojne narode bivši avstro-ogrski monarhije, ni bilo mogoče začrtati drugače nego tako, da so toliko na eni kotlikor na drugi strani ostale vključene v nenarodno državo drugorodne narodnostne skupine. Tako imajo države Male antante in Avstrija v svojih mejah madžarske narodne manjšine, Madžari pa imajo v svoji državi Nemce, Slovake, Romune in Jugoslovane. Ni je države v Podonavju, ki bi ne imela narodnih manjšin.

In tudi vprašanja narodnih manjšin se je "Prensa" dotaknila v omejenem članku na način, ki upravičuje mnenje, da izvira njen revizionizem v korist Madžarske ne iz podrobnejšega poznavanja dejanskega stanja, marveč iz propagandistične malhe kakšnega zastopnika tukajšnje ogrske kolektivite, katera izkazuje v zadnjem času res zavidanje vredno delavnost.

Ni pravično, da se državam Male antante očita zatiranje narodnih manjšin, ko je vprav v teh državah zagotovljeni manjšinam nemoten kulturni in gospodarski razvoj in ko se baš Madžarska ne more ponášati z

ravno liberalnim postopanjem napram Slovanom, Nemcem in Romunom, vključenim v njene meje.

Ali ni v tem pogledu dovolj zgovorno na pr. naslednje dejstvo: Koncem pr. m. se je vršil v Brašovu velik protirevizionističen shod, katerega se je udeležilo preko 30.000 oseb. Zlasti velika je bila udeležba sedmo-graških Nemcev, katerih zastopniki so na shodu izrazili svojo vdanost romunski državi ter poudarjali prijateljske stike, ki vladajo med nemško manjšino in romunskim prebivalstvom; našlasili so tudi, da romunski Nemci nikakor nočejo deliti usode nemške manjšine na Madžarskem!

Kar se pa posebno Jugoslavije tiče ter njenega in madžarskega postopanja napram narodnim manjšinam, oglejmo si, kako je bilo v Vojvodini — narodnostno zelo mešani krajini — pod Madžarsko in kako je sedaj, pod Jugoslavijo.

V šolskem letu 1913/14, torej neposredno pred svetovno vojno, ko so Vojvodino še upravljali Madžari, je bilo tam 645 madžarskih šol, 179 srbskih in 79 drugih, dočim je bilo razmerje prebivalstva sledeče: Srbov 35 od sto, Madžarov 32 od sto, Nemcev 28 od sto, drugih narodnosti pa 5 od sto. V šolskem letu 1929/30, torej pod Jugoslavijo, pa je bilo v istih krajih 682 madžarskih šol in oddelkov, nemških 526, šol drugih narodnih manjin pa 203!

Ali niso te številke zgovoren dokaz pravičnega postopanja Jugoslavije napram narodnim

manjšinam, obenem pa tudi dokaz madžarizacije, ki so jo vodili vprav tisti Ogri, ki danes tarnajo o krivicah!?

In ker smo že pri vprašanju narodnih manjšin, naj še omenimo, da je prav posebno nedopustno, da se Madžari — in z njimi v omenjenem članku tudi "Prensa" — sklicujejo pri svojih zahtevah po večji pravici na g. Mussolinija, predstavnika črnega režima, ki je 600.000 duš broječo, avtohtono in kompaktno naseljeno jugoslovansko narodno manjšino v Italiji oropal vseh pravic, tudi najbolj elementarnih: uničil preko 500 kulturnih društev, zaprl 550 šol, prepovedal vse slovenske in hrvatske liste, menjal slovanska imena krajem in ljudem, prepovedal celo nagrobne napise v slovanskem jeziku ter prepoveduje ljudstvu, da v cerkvi moji Boga v svojem jeziku!

Sicer pa se imamo za takšne članke, kot je bil oni v "Prensi", zahvaliti predvsem naši stari slovanski zanikrnosti. Kdo pa se pri nas briga za propagando in za obveščanje tuje javnosti o naših zadevah? Nihče. Edine novice iz Jugoslavije, ki jih tu pa tam izsledimo v svetovnem tisku med brzojavnimi vestmi, se nanašajo skoro izključno na vremenske in druge katastrofe..

RAZNE VESTI

Umrl je Francois Coty, znani industrialec, ki je imel veliko tovarno dišav in je tudi v javnem življenju imel vidno vlogo.

Silna vročina je pritisnila tudi v Jugoslaviji in po drugih balkanskih državah ter je solnčarici polleglo že mnogo oseb.

Hiša v Sarajevu, pred katero je padel leta 1914 avstrijski prestolonaslednik Ferdinand, čigar smrt je Avstriji služila kot povod, da je Srbiji napovedala vojno, ki se je pričela pred dvajsetimi leti, na današnji dan

Clínica Médica "SLAVIS"

Ravnatelj: Dr. D. CALDARELLI

Upraviteljica: bolgarska rojakinja dra. Radka Ivanović
Vestno zdravljenje notranjih, želodčnih in srčnih bolezni.

SPOLNE BOLEZNI

(Kapavico in sifilis)

zdravimo po modernem in sigurnem nemškem načinu.

Posebna sprejemna soba in poseben ambulatorij za ženske, ki jih zaupno zdravijo zdravnice, specializirane v vseh ženskih boleznih.

Govorimo jugoslovanske jezike in sprejemamo od 10. — 12. ure ter od 3. — 7. popoldne

ZMERNE CENE

OLAJSAVE ZA PLAČEVANJE

SAN MARTIN 522, II. nadstropje

U. T. 31 Retiro — 1619

IZ BERISSA

SMRTNA KOSA

Na posledicah težke operacije na jetrih je preminul dne 14. julija naš mili rojak Franc Mlečnik, doma iz Dornberga pri Gorici, star 34 let.

V Argentinijo je bil prišel pred osmimi leti z istim namenom kot tisoči in tisoči drugih naših rojakov: da si tu poišče košček kruha. V najlepši dobi mu je neizprosna smrt pretregala nit življenja ter ga nam ugrabila. Radi svojega kremenitega značaja so ga tu vsi imeli radi, o čemer je tudi zgovorno pričala velika udeležba pri pogrebu. Na njegovi zadnji poti

proti pokopališču v La Plati so spremili pokojnika številni prijatelji, znanci in sodruzi od tvornice "Swift", kjer je bil ranjki zaposlen.

Ob odprtem grobu se je od pokojnega Franceta poslovil z ginljivim govorom g. Jožko Jakus, čigar globoko občutene besede so izvabile marsikatero solzo iz oces navzočnih. Ob od-

Pok. Franc Mlečnik

Boji na Štajerskem in drugod

Takoj po izbruhu upora na Dunaju so se začeli v raznih krajih notranjosti boji med nacionalnimi socialisti ter policijo, heimwehroci in vojaštvom. Posebno hudi so bili ti boji na Štajerskem, na Koroškem in v Lincu. V spopadih je padlo, glasom dosedanjih poročil, kakšnih 150 mož.

Dasi se boji ponekod še nadaljujejo, pa je že sedaj gotovo, da se je nacijska vstaja, izjalovila in da vlada kontrolira položaj. Po vsej Avstriji so se izvršile številne aretacije in so v mnogih krajih morali improvizirati ječe v šolah in drugod.

Podkancelar Starhemberg, ki je v Benetkah čakal na Dollfussov prihod, se je v letalu vrnil na Dunaj ter je prevzel vodstvo vlade.

Pogreb umorjenega kancelarja se bo izvršil danes, v soboto.

VON PAPEN POJDE NA DUNAJ

Postopanje nemškega poslanika na Dunaju von Rietha je spravilo Nemčijo v zelo kočljiv položaj, ker je izzvalo reakcijo po vsem svetu. Anglija, Francija in Italija so se že posvetovale zaradi skupne diplomatske demarše v Berlinu, ki bi pomenila za Nemčijo nov in hud udarec na polju zunanje politike.

Kakor že rečeno, je bil von Rieth odpoklican in se v Berlinu delajo, kakor da so zelo hudi nanj. Za novega izrednega odposlanca in polnomočnega ministra pri avstrijski vladi je bil imenovan von Papen, ki je radi tega podal ostavko na svoje podkancelarsko mesto v vladi.

Tudi v Ženevi gledajo s skrbjo na nadaljnji razvoj dogodkov ter naglašajo, da od leta 1914 dalje ni bilo v Evropi nobenega za mir tako nevarnega dogodka, kakor je sedanjji nacijski puč v Avstriji.

prtem grobu rojaka, ki so ga v tujo zemljo polagali k večnemu počitku, je govornik pozival k slogi in k medsebojni pomoči: "Bratje, bodimo složni in pomagajmo drug drugemu v tem življenju, ki je za nas vse tako kratko!"

Pokojnemu rojaku Francetu naj bo lahka tuja zemlja, na katero je bil stopil pred osmimi leti poln upa, da si bo tu mogel ustvariti dom in, četudi skromno, pa vsaj sigurno bodočnost! Ni mu bilo dano Prerana smrt ga je položila v hladni grob.

Izražamo ob tej priliki tudi naše iskreno sožalje vsem njegovim sorodnikom, pred vsem tukajšnjim, sestri poročeni Luin, globoko užaloščeni zaročenki Valeriji Erzetičevi, v Evropi nahajajočim se staršem, bratom in sestram.

Da se oddolžijo spominu pokojnega tovariša, so rojaki prispevali za olepšanje sprevoda z zneskom od \$ 271.50.

Udeleženc.

ZAHVALA

Podpisani se iskreno zahvaljujejo vsem rojakom, ki so z dobrovoljnimi prispevki pripomogli da se je na dostojen način izvršil pogreb našega rojaka Franceta Mlečnika, ki je po mučni boleznii preminul v Berissu. Darovali so:

Po \$ 10: Jožef Bitežnik, Rudolf Erzetič, Marko Belič, Ivan Roje, Leopold Velišček, Ludovik Kralj, Jožef Velišček, Aloiz Kavčič in Franc Bratuž; po \$ 6: Anton Boltar; po \$ 5: Henrik Markič, Rudolf Moden, Anton Markič, Franc Vodopivec, Fr. Marc, Ivan Miklavc, Alojz Baša, Anton Furlan, Jožef Jakus, Jožef Mrevlje, Rudolf Fabjan, Ivan Velišček, Franc Peršolja, B. Martinović, Franc Zluban, Jakob Trebec, Andrej Kralj, Franc Lekeš in Ivan Kocjančič; po \$ 4: Franc Franković, Bernard Skapin; po \$ 3 Matija Trebec, Karel Vovk, Angel Peršolja, Jožef Ivetič, Viktor Menza; po \$ 2: Ivan Draščič, Anton Cerovac, Pedro Suran, Jožef Peršolja, Karlo Kocjančič, Jožef Zdenič, Matija Meglica, Stanislav Cerovac, Anton Vendramin, Jorge Gollot, Peter Nabrej, Franc Vouk, Anton Jareča, Alojz Pintar, Alojz Vodopivec, Nicolas Leonangeli, Leopold Bončina in Anton Cerovac; po \$ 1: Jožef Sav, Ivan Berlota, Ivan Pahor, Valentin Simunit, Viktor Paulovič, Vasko Bilčič, Ivan Jakus, Anton Nedok, Karlo Vedramin, Mateo Skore, Franc Potič, Jožef Božiglav, Viktor Trebec, Marcelin Kristjančič, Ivan Strgar, Alojz Prelec, Fran Moderc, Andrej Vodopivec, Alfred Uršič; \$ 0.50: Jožef Rihtar.

Gabrijel Luin in družina.

ARGENTINSKE VESTI

Volitve v San Juanu in San Luísu

Preteklo nedeljo so se vršile v San Juanu volitve za v pokrajinski parlament. Proti pričakovanju, so potekle v najlepšem redu, dasi je bil volilni boj v zadnjih tednih prav hud. Volitev se je udeležilo skoro 90 od sto vseh upravičencev in posebno velika je bila udeležba volilk.

Mnogo manj zanimanja pa je bilo v pokr. San Luísa za guvernerske volitve, ki so se vršile istega dne. Udeležba je bila prav pičila, saj ni dosegla niti 50 od sto vseh upravičencev.

Nezgodna notranjega ministra

Notranji minister dr. Melo se je nahajal zadnje čase na dopustu v pokr. Santiago del Estero, obiskal pa je tudi Tucuman in se tam razgovarjal z zveznim interventorjem gen. Solajem. Prejšnji petek se je bil odpravil v letalu proti Riu de las Piedras; spremljali so ga na tej vožnji predsednik Drž. Hipotekarne banke dr. Pérez, poslanec Rojas in policijski inšpektor Francinetti. Tekom poleta, ko se je letalo nahajalo v precejšnji višini, je pilot zapazil, da pri motorju nekaj ni v redu. Javil je potnikom, da bo treba pristati. Začel si je ogledovati, da bi našel primeren prostor, ter se je končno odločil, da spravi letalo v posušeno strugo neke reke. Pri pristanku pa je letalo s precejšnjo silo butnilo ob zemljo in se hudo poškodovalo. Tudi potniki so odnesli nekaj za spomin: notranji minister je zadobil razne praske na čelu; dr. Pérez si je zlomil nogo, poslanec Rojas pa nogo. Poslednja dva bosta morala pač čuvati nekaj časa posteljo.

Novi časnikarski dom

V ul. Rodr. Pena se je v soboto otvoril na svečan način novi sedež tukajšnjega Novinarskega krožka. Predsednik organizacije je ob tej priliki imel govor, v katerem je povdarjal, kako važno civilizacijsko sredstvo predstavlja moderni tisk tudi za Argentinijo. Svojo veliko kulturno nalogo pa bo tisk nemoteno in uspešno mogel vršiti le, ako ohrani svojo svobodo in svojo neodvisnost. Zato se bodo novinarji uprli vsakemu poskusu, ki gre za tem, da se časnikarska svoboda okrne. Slovesnosti so se udeležili mnogi zastopniki oblastev in pa pevci iz "Colóna", ki so zapeli razne komade iz nekaterih oper.

Nova učna ladja

Vlada je parlamentu predložila načrt za zgradnjo nove šolske ladje za vojno mornarico, ker "Presidente Sarmiento", na kateri se sedaj pripravljajo novi pomorski oficirji, ne odgovarja več modernim potrebam. Nova ladja bo stala šest milijonov zlatih pesov.

ROJAKI!!

PRI ŽIVCU

v znani restavraciji, boste najboljše postreženi. Vsako nedeljo se

PLEŠE

Lepi prostori, pripravljeni za svatbe — Prenocišča \$ 0.70
Za obilen obisk se priporoča cenj. rojakom lastnik

EMIL ŽIVEC

PATERNAL

Osorio 5085

Velik požar

Na posestvu S. O. Basualda pri Las Armas, v pokr. Maipú, je izbruhnil v nedeljo velik požar, ki je povzročil za 400.000 pesov škode. Ognjegasci so se morali boriti proti plamenom celih 12 ur, preden so jim je posrečilo obvladati požar.

Stavka prodajalcev krompirja

Oblasti so v začetku t. l. objavile nove predpise o prodajanju krompirja, ki so obremenjali prodajalce z novimi pristojbinami. Prizadeti so odločno protestirali, končno so pa le plačali prvi obrok. Preden pa je zapadel obrok, ki ga je bilo treba plačati do konca junija, so vložili na poljedesko ministrstvo prošnjo za znižanje pristojbin. Stvar se je zavlekla, ker ministrstvo ni dalo nobenega odgovora, dokler ni uprava nacionalne tržnice krompirja začela terjati tudi drugega obroka. Prodajalci niso hoteli plačati in je zato uprava prepovedala uporabo vozil in drugih priprav na tržnici, nakar so prodajalci v ponedeljek proglasili stavko in je 90.000 vreč krompirja ostalo nedotaknjenih.

Argentinska trgovinska bilanca

V prvi polovici t. l. je znašala vrednost izvoza iz Argentinije 717.180.258 pesov, vrednost uvoza pa 505.120.498 pesov in je bila torej bilanca zunanje trgovine aktivna za 212.059.760 pesov, dočim je aktivni saldo znašal v prvi polovici pret. leta 149.983.000. Dasi izkazuje uvoz letos večjo vrednost, se pa količinsko ni prav nič povešal. Že večkrat smo povedali, da je to v zvezi s padcem arg. valute, ki je povzročil, da so cene vseh uvoženih produktov, izražene v pesih, znatno poskočile.

Boljše cene za kobilice

Komisija, ki vodi boj proti kobilicam, je sklenila povišati ceno za vrečo pobitih kobilic od 8 na 10 centavov, ker upa, da se bo radi tega poviška z večjo vnemo vodil boj proti škodljivim živalicam. Razne tvrdke, ki izvažajo žito, in pa žitna borza so dale brezplačno na razpolago preko 200.000 vreč za pobiranje kobilic.

"Anglo" in njeni posli

V Londonu se je vršil pretekle dni občni zbor delničarjev tramvajске družbe "Anglo-Argentina". Iz bilance, ki jo je predložila direkcija, izhaja, da se dohodki družbe stalno krčijo in da znašajo dosežanje zgube 1.172.813 funtov šterlingov. Ravnateljstvo je izjavilo, da družba možno občiti konkurenco "colectivos", ki prevažajo baie eno petino vseh potnikov. Število potnikov na progah "Anglo-Argen-

FOTO "DOCK SUD"

Darujem za vsakih šest slik eno sliko v barvah

MARKO RADALJ
Specialist v modernem slikanju.

Facundo Quiroga 1275. Dock Sud

Expreso „GORIZIA“

Najstarejše prevozno podjetje za mesto in na vse strani dežele Zmerne cene in solidna postrežba

FRANC LOJK

Calle Bompland No. 709
Začenja pri ul. Dorrego 931, v. šina Trunvirato 1500
U. T. 54 Darwin 5172 in 2094

tine" je znašalo v letu 1933 približno 365 milijonov oseb, dočim jih je družba provozila v letu 1932 preko 420 milijonov. Ravnateljstvo je godrnjavim delničarjem obrazložilo, da se bo položaj gotovo izboljšal, ako argentinski kongres odobri zakonski osnutek o monopolariziranju prometnih sredstev.

Kongres južnoameriške demokracije

V Buenos Airesu se je osnoval poseben odbor, ki ima pripraviti vse potrebno za sklicanje velikega demoktskega kongresa, ki se ga bodo udeležili zastopniki iz vseh držav Latinske Amerike. Za predsednika pripravljalnega odbora je bil izvoljen socialistični poslanec r. Nicolas Repetto.

Beg iz zapora

Argentinske jetnišnice niso baš na najboljšem glasu, kar se solidnosti njihovih zidov tiče. Vse prevečkrat se slišijo vesti, ki obveščajo, da so Ptički zapustili kletko brez vednosti in privoljenja svojih paznikov. Tako se je zgodilo ta teden tudi v Esquelu, Chubut, kjer so štirje jetniki, obsojeni radi hudih zločinov na težke kazni, prevrtili zid v jetnišnici in zapustili svoje prisilni bivališče, ki služi sedaj kot zapor, a je bilo svoj čas hotel. Dva ubežnika je policija naslednjega dne izsledila ter ju spet privedla v kletko, o njunih dveh tovariših pa ni nobenega sledu. Najbrž sta pobegnili proti chilski meji.

Spopad s tihotapci

Pri Santo Tomé v pokr. Corrientes je prišlo pretekli terek do spopada med mornarji tamošnje prefekture in tihotapci. Kri ni tekla. Tihotapcem se je posrečilo pobegniti; oblasti pa so zaplenile tri čolne, v katerih je bilo natovorjenega precej kontrabanda: riža, sladkorja, tobaka in žganja.

Stara pesem

Tudi v pokrajini La Rioja so učitelji veliki reveži. Od decembra lanskega leta niso več dobili plače. Krajevne oblasti se izgovarjajo, da še ni prispela podpora za vzdrževanje šol, ki jo mora plačati osrednja državna oblast.

DIPLOMIRANA

Krojačnica

Leopold Ušaj

Calle GARMENDIA

štef 4973

Tu boste našli najboljše postrežbo, dobro izbero angleškega in češkega sukna ter solidne cene.

Prvovrstno delo

HOTEL PENSION VIENA

SANTA FE 1938 BUENOS AIRES
U. T. 44 Juncal 5207

Oddajajo se lepe zračne sobe z zdravno in domačo hrano od \$ 2.— dalje.

POSTREŽBA PRIJAZNA

Posamezen obed \$ 0.70
DOBRE ZVEZE NA VSE STRANI

Rojakom in rojakinjam se priporoča

E. KRAVANJA

DRUŠTVENI VEŠTNIK DROBNE VESTI

IZSELJENSKO DRUŠTVO "TABOR"

se že pripravljajo z veliko vnemo, da se predstavi naši tukajšnji javnosti s svojo prvo prireditvijo, ki se bo vršila 19. avgusta v znani dvorani "XX Settembre", v ulici Alsina 2832.

Nekaj posebnega obeta biti uprizoritev lepe Schoenherrjeve igre — življenjske komedije — "Zemlja", ki jo dramatični odsek že marljivo študira pod vodstvom režiserja, ki ni "improviziran", marveč se je bil "naredil" že v Evropi, v Trstu, kjer je vodil dram. odsek, ki je z uspehom gostoval tudi po raznih drugih krajih Julijske krajine. V "Zemlji" nastopi nekaj za naše tukajšnje občinstvo še popolnoma novih obrazov in radi tega ne bo nič čudnega, ako bodo te vrstice že sedaj izzvale med našimi rojaki, ki ljubijo lepo igro, mnogo zanimanja in napetega pričakovanja za prvo prireditev "Tabora".

PRIJATELJI NAŠE PESMI

so vabljeni tem potom, naj se vpišejo v Izseljensko društvo "Tabor", kjer bodo imeli priliko gojiti našo lepo slovensko pesem v zboru, ki ga sedaj snuje znani izseljenski pevodja g. Ciril Jekše. Prijave pevcev in članov se sprejemajo v društvenih prostorih ul. Luis Viale 1746.

ALBERT BELTRAM

priporoča cenj. rojakom svojo trgovino črevljev, šolskih potrebščin in tobakarno. Ima veliko izbero copat in nudi najbolj ugodne cene.

Dto. Alvarez 2288, esq. Trelles

Todo el mundo debe conocer al

SASTRE DEL SOTANO

donde un peso vale dos
Trajes, sobretodos y perramus desde \$ 45. Hechuras desde \$ 27

TUCUMAN 449

Descuento del 5 oje presentando este aviso.

DOCK SUD

Naša slovanska lekarna

Tu boste lepo postreženi v lastnem jeziku — Krve analize seča izvršimo brezplačno

C. Facundo Quiroga 1441

Nasproti policijskemu komisarijatu

Hotel Balcánico

LASTNIK ANGEL VELYANOVSKY

25 DE MAYO 724

BUENOS AIRES

ZDRAVE IN ZRAČNE SOBE ZA POSAMEZNE GOSTE
IN ZA DRUŽINE PROVRSNA POSTEREŽBA
IN ZMERNE CENE.

SLOVENSKA GOSTILNA

CALLE TRELLES 1167 BUENOS AIRES

(Pol kvadre od Gaone 2400)

ZBIRALIŠČE NAŠIH ROJAKOV OBŠIRNI PROSTORI
TER IGRISČA ZA KROGLE IN KEGLJE

Ples vsako nedeljo - Domača - postrežba - Zmerne cene

- Vsak rojak je dobrodošel -

Belgijska vlada je dobila od parlamenta polnomoč za gospodarsko obnovo dežele; pol leta bo smela sama po svoji uvidevnosti ukrepati na gospodarskem in finančnem polju.

Anglija in Egipt sta odstopila Italiji nekaj zemlje v Afriki. Baje bo tudi Francija pokazala svojo radodarnost ter dovolila Italiji, da zaokroži svojo kolonijalno posest v Libiji.

Incident med Anglijo in Turško, ki je nastal radi ustrelnitve nekega britskega mornariškega častnika, se je mirno poravnalo.

Grozno opustošenje so povzročile poplave na Poljskem. Škodo cenijo na preko en milijon zlotov, utonilo je več ko 250 ljudi in tisočev in tisočev je voda odnesla domovja. Že stoletja ni bilo na Poljskem takšne katastrofe.

Jugoslavija in Madžarska sta sklenili glede obmejnega prometa dogovor, o katerem upajo, da bo preprečil ponovitev neljubih incidentov vzdolž meje.

Bivšega velikega Mussolinijevega prijatelja, svoječasnega podeštata v Bologniji ter predsednika italijanskega olimpijskega odbora, so izključili iz fašistične stranke.

V Moskvo je prispel prvi češkoslovaški poslanik pri sovjetski vladi Bogdan Pavlu.

Strašno sušo in še hujšo vročino imajo z Združenih državah. Vročini je podleglo doslej približno 800 oseb, število žrtev pa narašča od ure do ure.

Radi afere "Staviski" je bil nastal v Francoski vladi spor, ker je bil Tardiau hudo napadel bivšega ministra Chautempsa. Doumergue se je pa le posrečilo potolažiti razburjene duhove.

PRIPOROČAJTE Novi list!

Krojačnica in trgovina

GORICA

Nudi cenj. rojakom veliko izbero najboljšega blaga po zmernih cenah.

Delo in postrežba prvostna.

Priporoča se

FRAN LEBAN

Avda. del Campo 1080

U. T. 59.3102 Buenos Aires

SLOVENCİ DOMA IN DRUGOD

VESTI IZ DOMOVINE

Velik proces v Ljubljani

Dne 18. junija se je bil pričel v Ljubljani velik proces proti 31 osebam, obtoženim komunistične propagande. Proces se je vršil ves čas pri zaprtih vratih in občinstvo je bilo pripuščeno v dvorano šela, ko se je 28. pr. m., torej po osmih dneh, razglasila razsodba. Na podlagi zakona o zaščiti države so bili obsojeni:

Feuerberg Izak, medicinec in poljski državljani, na 2 leti in pol robije ter na izgon iz države po prastani kazni; Juvan Ivan, delavec iz Ljubljane, star 30 let, na poldrugo leto robije; Tomec Ivan, delavec tobačne tovarne, star 38 let in doma iz Ljubljane, na poldrugo leto robije; Butinar Josip, kleparski mojster v Tomačevem, na devet mesecev strogega zavora; Janežič Ferdinand, čevljarški pomočnik iz Spodnje Šiške, na eno leto strogega zavora; Keržič Ciril, trgovski pomočnik iz Ljubljane, na 13 mesecev strogega zavora; Saksida Jože, star 30 let, italijanski državljani iz Primorja, stanujoč v Zgornji Šiški, na eno leto in osem mesecev robije ter na izgon iz Jugoslavije, za vselej; Marcela Saksida njegova žena, na šest mesecev strogega zavora ter, po prestani kazni, na izgon iz države za dobo 10 let; Mervin Roman 22 letni električar, italijanski državljani, na šest mesecev strogega zavora ter na izgon za deset let; Pratkan Ivan, 21 letni študent prava iz Ljubljane, na 13 mesecev strogega zavora; Zentrich Mirko, 20 letni dijak gimnazije v Ptuj, na 15 mesecev strogega zavora; Potrč Ivan, 21 letni dijak ptujske gimnazije, na 10 mesecev strogega zavora; Kveder Dušan, 19 letni študent tehnike, iz Ptuja, na 5 mesecev strogega zavora; Znidarič Anton, 19 letni dijak iz Borovnice, 10 mesecev strogega zavora; Ilc Rudolf, 20 letni dijak iz Krčevine pri Vurbeigu, na 5 mesecev strogega zavora; Spolenak Ivan, 33 letni kovaški mojster na Bregu pri Ptuj, na 3 leta in 6 mesecev robije (njega je zadela strožja kazen, ker je bil že dva krat kaznovan zaradi komunistične propagande); Kogej Jožef, strojnik iz Ptuja, na 15 mesecev strogega zavora; Dostal Samo, 19 letni jurist iz Ljubljane, na pol leta strogega zavora; Kureš Peter, 19 letni dijak iz Moškanjcev, na pol leta strogega zavora; Kuhar Marko, 22 letni dijak iz Borovcev pri Ptuj, na 6 mesecev strogega zavora; Vnuč Jože, trgov. pomočnik iz Ptuja, na dva meseca zavora; Znidar Ivan, študent tehnike iz Ljubljane, na štiri leta robije (njemu je sodišče odmerilo v tem procesu najvišjo kazen); Jamnikar Franc, knjigovoz iz Rožne doline, na 14 mesecev robije; Jamnikar Jože iz Rožne doline, na 3 meseca strogega zavora.

Šest obtožencev je bilo oproščenih, med njimi 29 letni profesor Mirko Košir iz Kranja. Obtoženci so mirno poslušali sodbo. Nekateri so vložili priziv revizijo pa je prijavil tudi državni tožilec. Med zagovorniki, ki so branili obtožence, je bil tudi dr. Boris Furlan, ki je imel svoj čas odvetniško pisarno v Trstu.

Delovna četa zagrebških akademikov

V Zagrebu se je organizirala "Akademska delovna četa"; tvori jo 60 slušateljev univerze, ki hočejo svoje počitnice izrabiti za socialno in kulturno pomoč hrvatskemu narodu. V vasi Rit v virovitiškem kraju so že postavili svoje šotore in uredi tabor, ki ima ambulanco, v kateri docerti in asistenti zagrebske univerze brezplačno zdravijo in pregledujejo ljudi. Uredili so tudi čitalnico in knjižnico za ljudstvo.

Ker so tamošnji kraji močvirnati, bodo študentje vršili tam tudi asanacijska dela; belili bodo kmečke domove, urejevali dvorišča in ognjišča, kopali straniščne jame, higijenične vodnjake itd. S petrolejem bodo uničevali legla komarjev v močvirjih. Za svoje delo so si akademiki izgovorili samo brezplačno hrano in stanovanje pod šotori v taboru.

Čez en mesec bodo krenili v Sremske Karlovec, kjer bodo, med drugim, zgradili tudi pot od vnožja do vrha Brankovega Visa, kjer je pokopan pesnik Branko Radičević.

Nekaj podobnega pripravljajo menda tudi ljubljanski visokošolci.

Deset oseb zastrupljenih

V Stari Pavljani pri Belovarju je bilo zastrupljenih deset oseb, od katerih so štiri že umrle, stanje ostalih pa je čedalje hujše. Jedli so ajdove žgance, ko so jih napadle hude bolečine in so jih morali vseh deset brž prepeljati v bolnišnico. Oblasti so uvedle preiskavo. Izgleda, da gre za grozen zločin in da je brezvestna morilčeva roka zastrupila sol, ki so jo rabili v hiši.

Priprave za velik polet

Iz Zemuna javljajo, da se neki jugoslovanski letalec, ki sedaj še noče biti imenovan, pripravlja na 20.000 km dolg polet s samo dvema pristankoma, ki se bo pričel in končal na zemunskem letališču. Sedaj se pogaja z neko veliko inozemsko tovarno letal, ki bo za ta polet zgradila poseben avion. Težave, s katerimi se mora letalec boriti in ki so doslej vselej že v kafi zatrle vsak tak načrt v Jugoslaviji, so gmotne narave; stroški poleta bodo znašali približno dva milijona dinarjev, a izgleda, da se bodo sedaj te težave premostile.

Vihar nad Sarajevom

Dne 21. pr. m. so imeli v Sarajevu hudo nevihto; utrgal se je oblak in to je povzročilo, da so se v kratkem času vse ulice spremenile v deroče potoke. Voda je naredila za dva milijona dinarjev škode.

Velik požar

V Brdinjah je požar uničil gospodarsko poslopje in stanovanjsko hišo posestnika Pavla Svetine. Ogenj so menda povzročile iskre iz dimnika. Škodo cenijo na 100.000 dinarjev.

Neurje

Nad Ptujem in okolico je divjala močna nevihta s točo, ki je povzročila mnogo škode. Žito je po tleh in toča je sklestila tudi grozdje in sadje. Najbolj so prizadete fare Sv. Bolfenk, Sv. Andraž, Sv. Lovrenc v Slov. goricah, Sv. Urban in Polenšak.

Prepovedani zbori

Oblasti so prepovedale vse zборе, ki jih je bilo sklicalo za 24. junija na prostem bojevniško združenje "Boj", o čigar delovanju smo pred nedavnim poročali.

20 let vladanja

kralja Aleksandra

V nedeljo, 24. junija opoldne je preteklo ravno dvajset let, odkar je kralj Peter prenesel vse kraljevske oblasti na svojega sina in poznejšega prvega kralja Jugoslavije Aleksandra.

Listi so posvetili temu dnevu posebno pažnjo, dasi ni vštet med uradne državne praznike.

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

Predsednik francoske vlade Doumergue je govoril na zborovanju francoskega Rdečega križa

VESTI S PRIMORSKEGA

Mnogo aretacij v Idriji

V petek dne 22. pr. m. se je že zjutraj razširila vest, da je policija aretirala več Idrijčanov. Z aretacijami so pričeli že ob 4. uri zjutraj tako, da niso vzbujali pozornost in da se ni prebivalstvo preveč razburjalo. Kljub temu pa se je vest o tem dogodku zelo hitro razširila.

Aretirali so odv. dr. Franca Vidmarja, Josipa, Franca in Ivana Digača, lastnike znanega idrijskega hotela, fotografa in trgovca Srečka Bajta, mesarja Kavčiča in lesnega trgovca Ivana Fortiča, ki je jugoslovanski državljani.

Vseh sedem aretirancev so takoj odpeljali dalje, kam ni znano. Vest o tem dogodku je ljudstvo zelo razburila, zlasti ker nihče ne ve pravega vzroka.

Širijo pa se govorice, da so istčasno aretirali več oseb tudi v Ajdovščini in nekega župnika na Tolminskem. — Podrobnosti teh aretacij pa niso znane.

Iz raznih poročil razvidimo, da se je fašistična policija zadnje čase vrgla spet na delo, toda s povečano agilnostjo. Trn v peti so jim pred vsem še vsi oni Slovenci, ki so gospodarsko trdni in jim v tem pogledu oblastva ne morejo do živoga.

Atentat v Rihembergu

Na postajenačelnika v Rihembergu Gioovannija Cavallierija je bil dne 28. junija predpoldne izvršen atentat. Ko se je Cavallieria nahajal v svojem uradu, so počili štirje revolverski strelji. Krogle so ga zadele, zavpil je in se zgrudil ves v krvi. Železničarji, ki so bili na peronu, niso nikogar videli.

Oblasti so takoj uvedle preiskavo. Karabinerji in policijski agenti so prišli v to svrhu tudi iz Gorice. Tekom naslednje noči so bili aretirani štirje mladeniči. V Rihembergu je prispela tudi posebna komisija OVRE, tajne fašistične policije, ki s svojo strani vodi preiskavo, a doslej ni mogla najti še nobenega sledu po atentatorjih.

Težko ranjenega Cavallierija so nezavestnega prepeljali v gorško bolnišnico.

TUDI PO ČIČARJI PLENJO NARODNE NOŠE

Slučaj, ki se je dogodil v Sv. Križu pri Trstu, kjer so fašisti začeli pleniti narodne noše, ni ostal osamljen. Sedaj poročajo iz Vodice v Čičariji, da sta tam zaplenile mnogo starinskih narodnih noš podežat Marenzi in občinski tajnik. Neki do mačin, trgovec Hrvatini, ki se je prodal Italijanom, ju je vodil od hiše do hiše, kjer je vedel, da še imajo narodno odelo. Podežat je izjavil, da pride zaplenjeno blago v mazaž in da bodo lastniki dobili primerno odškodnino.

ITALJANI IN CERKEV V PODGORI

Znano je, da je poleg Furlanov priseljenih v Podgoro tudi nekaj Italijanov. Ti so zahtevali zase posebno mašo s pridigo v italijanščini. Pozabili so namreč, ko se je cerkev popravljala in so pobirali okoli vaščanov prispevke za to popravilo so ti priseljenici brez izjeme zapirali vrata. Nihče ni hotel slišati o potrebah v cerkvi. Prispevke za popravilo so dajali le Slovenci. Na zahtevo Italijanov imajo zdaj poleg slovenske maše ob 6 zjutraj in ob 10 tudi ob 9 uri z italijansko pridigo. Da bi pa zahtevo za to mašo zadostno dokazali za upravičeno, mora vsako nedeljo prisostvovati maši vse vojaštvo kašti priseljenih Italijanov je malo ali jih pride vsaj zelo malo v cerkev.

OSEM LET JEČE

Aloiz Rešeta, star 35 let, ki je bil aretirani pred približno devetimi meseci na Slavu pri Vrbavi, odkoder je doma, ker je bil obdolžen protifašistične propagande, je bil v Rimu obsojen na osem let ječe.

ARETACIJA V SV. LUCIJI

Dne 17. pr. m. so agenti tajne fašistične policije aretirali v Sv. Luciji pri Tolminu Grahlija Valentina od pok. Martina. Ko so prišli ponj, so domačim izjavili, da ga ženejo radi politike. Nič se ne ve česa ga dolžijo in kam so ga odvedli. O 1 dneva aretacije je njegova družina brez vsakih vesti o njem.

Z MIRNIM SRCEM SE LAHKO ZATEČETE

ZASEBNO KLINIKO

Calle Ayacucho 1584 U. T. 41 - 4985 Buenos Aires

V VSAKEM SLUČAJU

KO ČUTITE, DA VAM ZDRAVJE NI V REDU. NAŠLI BOSTE V NAŠI KLINIKI SPECIALIZIRANE ZDRAVNIKE IN NAJMODERNEJŠE ZDRAVSTVENE NAPRAVE

UPRAVITELJ NAŠ ROJAK DR. K. VELJANOVIĆ

NAŠA KLINIKA JE EDINA SLOVANSKA KLINIKA, KI SPREJEMA BOLNIKE V POPOLNO OSKRBO, IN SICER PO JAKO ZMERNIH CENAH. IZVRŠUJEMO TUDI OPERACIJE

POSEBEN ODDELEK ZA VSE ŽENSKÉ BOLEZNI IN KOZMETIKO

Sprejemamo od 14. do 20. ure.

PREGANJANJE SLOVANSKE DUHOVŠČINE

Župnik Kovačič konfiniran za pet let — Godoviški župnik pod policijskim nadzorstvom — Štirje duhovniki-profesorji pred konfinacijsko komisijo — Vatikan. vizitatorja v Gorici

Črnovrški župnik Kovačič, ki so ga pred tedni aretirali in odpeljali v Gorico, je bil takoj postavljen pred konfinacijsko komisijo, ki ga je konfinirala za pet let. Točnejših vesti o njem nimamo, vemo le, da so ga poslali v kraj S. Francesco (Južna Italija), da je bil prve dneve konfinacije stalno v spremstvu dveh karabinerjev in da mu je določena dnevnicca v znesku 6 lir.

Župni upravitelj v Godoviču Dežela Ivan je bil istočasno, ko je bil črnovrški župnik konfiniran, poklican karabinerjem. Pri zaslišanju so ga zadržali nad 4 ure ter mu izročili pismeno sporočilo, da je dobil policijsko nadzorstvo. Javni organi v Godoviču strogo pazijo na njega, da ne bi govoril s kakšno nepoklicano osebo ter da vrši vse svoje dolžnosti v polni meri.

Na policijo v Pulo je bil klican upravitelj župnije Dolenja vas v Severni Istri, ker je tja prišla ovadba, da je v cerkvi molil za tržaškega škofa Fogarja o priliki znane kampanje, ki so jo bili pričeli fašistični listi. Na kvesturi so zahtevali pojasnil in ga potem ostro posvarili, naj nikar ne "dela protitalijanske propagande".

Za cerkvene prilike v Julijski krajini se je začel živo zanimati Vatikan spričo ostre kampanje fašističnega tiska in radi odmeva, ki ga je ta kampanja imela tudi v inozemstvu posebno v Jugoslaviji.

Kmalu, ko je nastal spor med fašističnimi oblastmi in tržaškim škofom Fogariem, je prišel v Gorico stalni semeniški vizitator Serafini, ki je preiskal položaj v goriški bogoslovnici. Zaslišal je več duhovnikov in bogoslovcev.

Junija meseca pa je prišel v Gorico, kakor poroča ljubljanski "Slovenec", preiskovat cerkvene razmere iz Vatikana poseben vizitator mons. Rossini, ki se je koncem junija vrnil. O rezultatih njegove preiskave ni še nič znanega.

Fašistični režim na svojo akcijo proti slovanski duhovščini brezobzirno nadaljuje. Ni se zadovoljil s tem, da je poslal v petletno izgnanstvo Italijana dr. Musizzo in Slovenca Antona Rutarja, ki ju smatra za oviro nemeravani italijanizaciji bogoslovne učilišča v Gorici, ampak je sedaj poklical pred konfinacijsko komisijo še ravnatelja semenišča dr. Jakoba Brumata, ki je Italijan, in profesorje dr. Torosa, dr. Andre

ja Pavlico in spirituala dr. Tula. —

Z eno besedo, prišli so na vrsto vsi, Slovenci in Italijani, ki izvestni kliki v Gorici niso všeč. Proti vsem tem profesorjem je cele tri ure pričeval od tržaškega škofa zaradi hudega pregreška zoper disciplino in klerične dolžnosti odslovljeni bogoslovec Muratori, bivši Knafele.

Kdor ima na vesti to gonjo, ki spravlja bogoslovne profesorje pred svetno preiskovalno sodno komisijo za interne stvari, ki jih je izključno poklicana preiskovati cerkvena oblast bo dajal hud odgovor Bogu.

KER JU JE PRETEPEL

V Trstu je bil obsojen na 11 mesecev ječe neki Marcel Marušič. Ddolžen je bil, da se je zoperstavljal policijskemu agentu, ki je bil v družbi miličnika, ko sta ga ustavila na pregledata njegove dokumente, ter da je oba premikastil.

ITALIJANŠČINO PODUČUJEJO

V Skopem na Krasu so imeli letos tečaj italijanščine za odrasle mladiče. Proti malemu plačilu je poučevala italijanska učiteljica, obiskovalci pa je bil prav pičel.

ARETACIJE V OSLAVJU

Ko je bil 27. maja vojvoda Aosta v Gorici, je visela na vojaškem spomeniku v Oslavju velika slovenska zastava. Bili so tudi raztreseni lističi, delani z domačo tiskarno, na katerih se je bralo: "Slovenci, ne čitajte Piccolo in Popolo di Trieste, ki sta največja sovražnika Slovencev". Besedilo je imelo več slovničnih pogreškov. Zaprtih je bilo iz Pevme kakih 20 fantov, od katerih so štiri obdržali kot osumljene. Ponoči, 3. junija, ko je spet visela v Oslavju laška trobojnica, so se v temi približali trije moški, da bi jo strgali. Atentatorji so bili trije Lah: eden je bil čuvaj tamošnjega vojaškega pokopališča, drugi neki delovodja pri tamošnjih pokopališčnih delih, tretji neki fašist! Kvatura je seveda potem brž izpustila one štiri osumljene Slovence.

SMRTNA KOSA

V Trstu je umrla konec maja Marija vd. Bole, stara 75 let, sestra pok. škofa Antona Mahničca, doma iz Kobdilja pri Štanjelu. Porečena je bila v Rojanu v ugledni Boletovi družini. Žalujemo naše iskreno sožalje!

V Brjah pri Rihembergu je preminul posestnik Anton Kodrič.

V Divači je umrl Andrej Obernel, ki je imel restavracijo na koidvoru.

SIROV NAPAD

V idrijske zapore so pripeljali 50 letnega posestnika in gostilničarja Janeza Šemrova, doma iz Novega sveta pri Godoviču Miličniki so po njegovem polju lovili sovo, a ker so teptali njivo, jih je lepo prosil, naj mu nikar ne delajo škode. Za odgovor so ga miličniki oklofutali, nato pa še aretirali.

Bezenškova proslava

V proslavo 80 letnice rojstva prof. Antona Bezenška, ustanovitelja slovenske in hrvatske, pozneje pa še bolgarske stenografije Gabelsbergovega sistema, v Bukovju pri Celju vzdali v njegovo rojstno hišo spominsko ploščo. Slovesnosti se je udeležila tudi posebna delegacija bolgarskih stenografov. Pok. Bezenšek je umrl leta 1915 v Bolgariji, kjer se je bil naselil. Bolgari so mu hvaležni radi velikega kulturnega dela, ki ga je med njimi izvršil. Vse njegovo delovanje je bilo stalno usmerjeno v pospeševanje kulturnega in političnega zblizanja med vsemi Južnimi Slovani.

Posvetitev pomožnega nadškofa dr. Stepinca

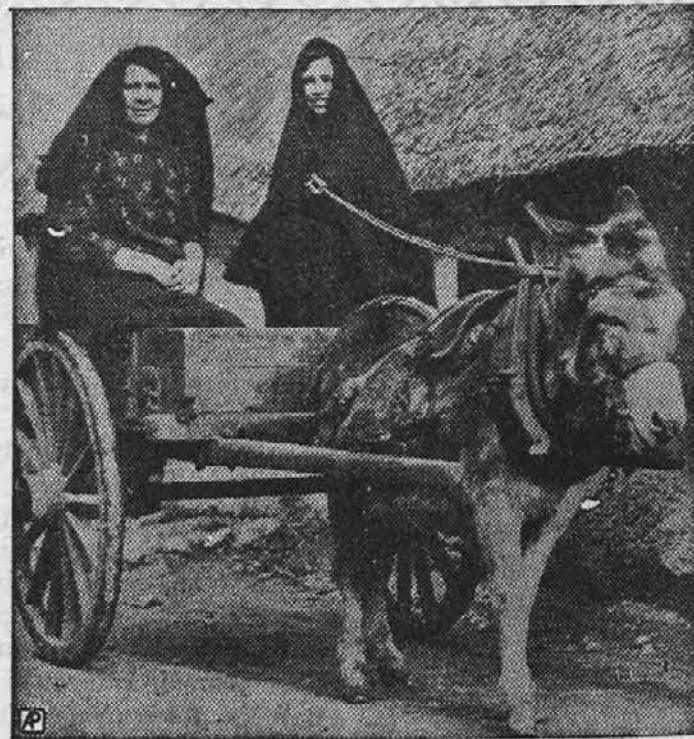
V nedeljo 24. junija, se je v Zagrebu izvršila svečana posvetitev novega pomožnega nadškofa dr. Stepinca. Veliki slovesnosti so prisostvovali apostolski nuncij in vsi jugoslovanski škofje in ogromna množica ljudstva, ki je napolnila do zadnjega kotička zagrebško katedralo. Po prečitanju bule se je začela konsekracija. Dr. Stepinca je posvetil nadškof dr. Bauer.

Na predvečer so zagrebčani priredili novemu nadškofu veliko baklja do in podoknico.

Konferenca jugoslovanskega episkopata

Povodom posvetitve dr. Stepinca za zagrebškega nadškofa se je v Zagrebu vršila tudi konferenca jugoslovanskega episkopata. Zbranim škofom in nadškofom je apostolski nuncij msgr. Pellegrinetti poročal o poteku pogajanj za sklenitev konkordata med Sveto stolico in Jugoslavijo. Ta pogajanja so baje že toliko napredovala, da se more za dogladni čas pričakovati končni sporazum.

NAROČITE SE NA "Novi list"

Miren prizor iz nemirne Irske

"HLAPEC JERNEJ IN NJEGOVA PRAVICA"

Člani dram. odseka Ljudskega odra se pripravljajo z navdušenjem, da po svojih močeh čim bolj uprizore "Hlapca Jerneja". Tudi od strani občinstva je že precej zanimanja za to dramo, ki se uprizori v soboto, 25. avgusta ob 9. uri zvečer v veliki dvorani "Garibaldi", v ul. Sarmiento 2419.

Po Cankarjevi povesti dramatičanemu "Hlapcu Jerneju" je dal Delak kolektivni značaj. Kakor je bilo že omenjeno v prejšnji številki "Novega lista", nastopi v tej dramati govorni zbor. Glavna vloga je vloga hlapca Jerneja, ki pa ne nastopa sam, ampak na čelu množice, ki terja pravico zase; in njegov klic po pravici je klic milijonov. Ko išče pravico, ne govori sam, temveč govori z njim zbor, množica.

Nastopa še Gostačev (študent) in "gosposka", ki predstavlja gospodarja, župana, sodnika, dohtarja in župnika. Da pa je besedilo drame bolj povdarjeno, predstavlja "gosposko" en sam igralec.

Potrebno je, da se obrazloži, kaj je in kako nastopa govorni zbor. Govorni ali recitacijski zbor so pričeli gojiti v Rusiji in od tam smo ga dobili. Prišel je ravno v času velikih svetovnih krčev, v času, ko govore množice svojo besedo. Tudi je razumljivo da je vprav delavstvo prevzelo recitacijski zbor, ki ga šteje za del svojega gibanja; recitacijski zbor srka svojo moč in svoje bistvo iz ideje kolektivnosti kot del množice, kot njen predstavnik, u-

metniška oblika izražanja proletariata.

Govorni zbor je glasovno izražanje dramatike s celo skupino igralcev. So namreč govori ali pesnitve, ki oblikujejo občutje ali doživetje množice in ki jih prav radi tega tudi najboljši igralec sam ne more podati tako dovršeno, kakor stori to cela skupina glasov. Ti pa so razdeljeni na skupine, podobno kakor pevski zbor, le da ta zbor ne poje, marveč govori. Pač pa nikakor ni dovolj, da skupina enako mislečih ljudi, na vso moč navdušenih, hkrati govori. Mora zbor tudi notranje doživeti in izoblikovati čustveno in miselno. Množica-zbor naj živi, upa, kriči, obupuje in znova upa.

Delak je dramatičiral "Hlapca Jerneja" v simbolični zasnovi, kakor je tudi povest sama zasnovana. Hlapec Jernej je glasnik milijonov, ki so se izdelali za druga, da izčrpni poginejo. Ker Jernej išče in zahteva pravico pri "gosposki", ponavlja z zborom povsod povest, ki je skupna usoda delovnega ljudstva: "Štirideset let sem delal in robotal...". Prav ta govor v zboru močno učinkuje na gledalca in mu seže globoko v dušo.

V zboru nastopijo tudi ženske, ki se razlikujejo od moških le po glasu in po obrazu, oblečene pa so v moško delavsko obleko. Tudi to ima svoj pomen: mož in žena — usoda obeh je enaka, ko sta del onih, ki hodijo hlapca Jerneja pot za pravico.

Režiser.

SPOLNE BOLEZNI

Zdravimo kapavico, sifilis, kožne in krvne bolezni ter živčno in spolno slabost. Razpolagamo z najmodernejšimi zdravstvenimi pripomočki in najnovejšimi napravami.

DIATERMIJA — X-ZARKI — ULTRAVIOLETNI ŽARKI — LABORATORIJ ZA ANALIZE

Konzultacije brezplačno

HITRO IN SIGURNO ZDRAVLJENJE BREZ BOLEČIN

POSEBEN ODDELEK ZA ŽENSKE

Vodijo ga specializirani zdravniki in babice — Pod ugodnimi pogoji sprejemamo bolnice v popolno oskrbo. — Hitro zdravljenje nerednega čiščenja.

SAMO 40 PESOV

stane popolno zdravljenje kapavice

Zdravimo tudi na tedenske obroke od \$ 5.—

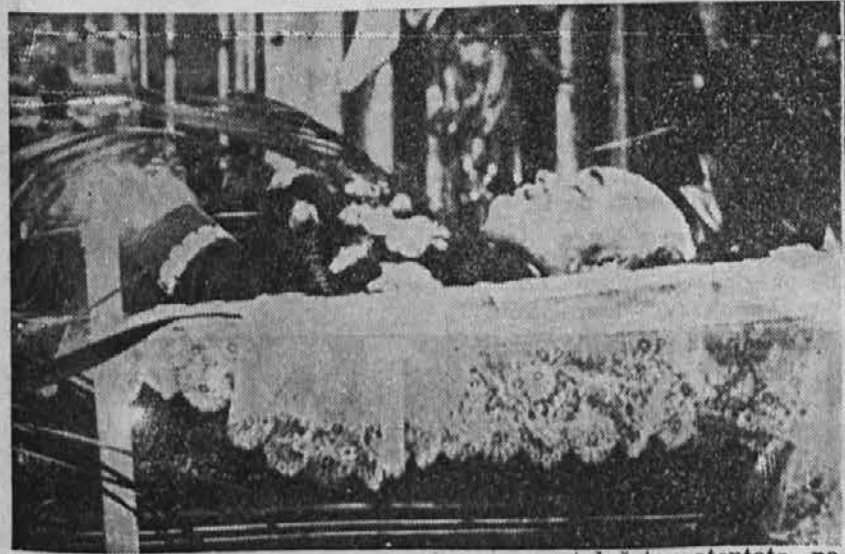
Gran Instituto Médico Abasto

3284 - CORRIENTES - 3284

II. nadstropje

Specializirani zdravniki, diplomirani na tukajšnjih in na inozemskih univerzah sprejemajo od 10. do 12. in od 15. do 21. ure.

Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. ure.

Belgijski ministar Pieracci ki je postal žrtev atentata, na mrtvaškem odru

ZA POUK IN ZABAVO

NEKAJ O ATOMIH

Včasih so naš v šolah učili, da je atom najmanjši in nedeljiv drobec snovi, torej celota, ki je ni mogoče več deliti. To naziranje je moderna fizika zavrnila. Zanj atom ni nedeljiv, marveč je zelo komplicirana tvorba. Atom so upravičeno primerjali planetnemu sistemu. Sonce tega planetnega sistema, tega malega svetovja, je atomovo jedro, okrog katerega krožijo po določenih potih in v različnih razdaljah najmanjši delci, nasičeni z elektriko-elektroni.

Elektroni so negativno nasičeni, jedro samo pa pozitivno. Navaden atom je na zunaj električno nevtralen, to se pravi, ni ne pozitivno ne negativno nasičen. Iz tega sledi, da je število električnih delcev, ki so v jedru pozitivno nasičeni, enaki številu negativnih elektronov, ki obkrožajo jedro. Jedro je torej oddano z delci, ki so pozitivno nasičeni in stisnjeni skupaj s strahovito silo, s takozvanimi protoni. Zdaj gre za to, da bi prišli do živega tem protonom, da bi zdrobili okovje, ki jih tiščijo skupaj. Vsa masa atoma je osredotočena v jedru. Kar pri materiji v resnici lahko označimo za snov, ni nič drugega, kakor jedro atomov. Ta jedra so nosilci snovi, a ob istem času tudi nosilci izrednih sil. Ako bi te sile opustili, bi pridobili energije v neizmernih količinah. Za tehniko bi nastopila deveta dežela. To bi nam uspelo, ako bi jedra atomov v resnici popolnoma zdrobili in s tem njihovo materijo izpremenili v energijo.

Ta dolžnost obstoji teoretično. Na stotine poskusov je pokazalo, da sta materija in energija dve različni obliki iste reči. Materija se po vsem tem

lahko spremeni v energijo. To se v vesoljstvu dogaja na dan, ko vroče zvezde, med njimi sonce, izžarevajo materijo in svojo snov izpreminjajo v svetlobne in toplotne energije. Doslej se še ni posrečilo, umetno povzročiti takšen proces. Atomsko fizika je danes na poti, ki vzbuja vsaj upanje. V fiziki so že izračunali, da bi zdrobitev atomov, ki jih vsebuje četrt kilograma kovine sprostita energijo, s pomočjo katere bi lahko gnali vse tovarne na Francoskem, in sicer v času enega leta... Ako bi zdrobili materijo, ki jo lahko stlačimo v naprstnik, bi s pridobljenimi energijami lahko gnali oceanski parnik iz Hamburga v Ameriko in nazaj. To celo dvakrat. Res deveta dežela! Toda kdaj pride?

Pred nedavnim so listi poročali, da je italijanskemu profesorju Fermiju, ki poučuje na rimski univerzi, uspelo razbiti jedro težkih prvin pri 45 prvih izmed 65, na katerih je izvršil svoje poskuse. Izvedenci pa sedaj trdijo, da Fermijevi poskusi nimajo praktičnega pomena. Po vsem svetu pa je na stotine učenikov, ki se bavijo s temi problemi. Ali jim bo kdaj uspelo sprožiti ogromne energije, ki spe v jedrih atomov?

ČLOVEK PREHITO ŽIVI

Zdravnik dr. G. W. Crile je spisal knjigo, v kateri opozarja, da je človeški rod na tem, da se bo s svojo visoko civilizacijo samega seme uničil. Napeto in hitro moderno življenje namreč v tako pretirani meri pospešuje delovanje možgan in štehtnih žlez v vratu, da se bodo ti organi prehitro preveč razvili, in to bo usodno za celo telo. Zdravniki poznajo že zdaj dosti bolezni, ki so nastale vsled pospešeno hitrega življenja in za kateré je edini pripomoček in zdravilo dosti počitka.

RUSI SE PRIPRAVLJAVO

Iz Londona poročajo, da se Rusija naglo pripravljala na vojno na Daljnem vzhodu. V prvi vrsti utrjuje Vladivostok. Iz njega hoče napraviti pravi ruski Gibraltar, ki ga Japonci ne bodo mogli tako zlepa osvojiti. Utrdjeni pas se razteza na kilometre in kilometre daleč. Na tisoče ruskih mornarjev je prispelo v Vladivostok in pomaga pri delu. V Vladivostoku je zdaj zasidranih 15 podmornic povsem novega tipa. Zgrajene so bili na Francoskem. Oborožene so z najmodernejšimi topovi. Poleg tega so v zadnjem času pričeli graditi 60 torpednih čolnov. Material so pripeljali iz Evrope. Nadalje so priredili več pristanišč za pomorska letala. V Vladivostoku je okoli sto hitroplanov v stalni pripravljenosti.

KAJ POVZROČA SANJE?

Profesor Klein, vodja državnega psihološkega zavoda v Texasu, je točno ugotovil čas sanj. Raziskovalci že davno vedo, da so navezani sanjski prividi zgolj na sekunde. Človek, ki ga zbudi ponoči nepričakovano ropot, še utegne imeti poprej privid, katerega izhodišče tvori vprav omenjeni šum. Toda natančni časovni podatki so bili ugotovljeni zdaj prvič. Profesor Klein je rabil hipnozo. Visokošolci, ki jih je uspal, so si morali dobro zapomniti svoje sanje. Različne motnje, kakor ropot, kričanje, dišave so povzročale sanje. Ultratoni kronometer je beležil čas, ki je potekel od signala-povzročitelja sanj in do trenutka prebujenja. To štetje je ugotovilo, da zadostuje za sanje povprečno 20 sekund časa. V tem času doživlja speči dokaj zapletene pustolovščine, ki bi zahtevale v resničnem življe-

Brata Adamowicz, Poljaka, ki sta srečno preletela Ocean

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

nju neprimerno več časa. Najkrajše sanje, ki jih je ugotovil prof. Klein, so trajale pet, in najdaljše 90 sekund. Najmanj časa zahtevajo sanjski prividi v zvezi z neprijetnim občutkom padca v prepad. Zdravniki so nekoč mislili, da je to posledica notranjih sprememb v zvezi z rastjo. Stari antropologi so zopet domnevali, da je prenočeval pračlovek na drevesih in se hudo bal, da bi padel na tla, kjer bi postal žrtev divjih živali. Ustvarili so nauk o "podedovanih refleksih". Ustvarili so nauk o "podedovanih refleksih". Zdaj je dokazal prof. Klein, da je občutek padca samo posledica nenadne spremembe lege v spanju, ker izgubi speči v zvezi s tem rav-

notežje slišala (ki pa je podrejeno sistemu tako zvanih krožnih kanalov v srednjem ušesu). Prof. Klein se je ponovno prepričal, da je speči takoj sanjal o skoku v brezno, čim so za spoznanje nagnili vzhodje, oziroma dvignili vzglavje njegove postelje.

ZAKLAD NA RAZSTAVI

Zastražen od močno oboroženih čuvajev, je bil prepeljan na svetovno razstavo v Chicagu diamant, vreden milijon dolarjev. Razstavljen je v General Exhibits posloplju. Diamant tehta 50.28 karatov in je bil v posesti neke pariške banke, ki je dovolila, da se ga prepelje na razstavo.

Predsednik Columbijce dr. López stiska roko Cordell Hullu (desno), drž. tajniku za zunanje zadeve v Washingtonu

KLINIKA SPECIALISTA ZA JUGOSLOVENE

ZDRAVIMO

SIFILIS 606-014 — Moderno zdravljenje
 BLENORAGIA. — Moderno zdravljenje brez bolečin. — Prostatitis vnetja in spolne bolezine.
 KRVNE BOLEZNI. Slaba kri — oslabelost
 SRCE. Srčne napake — hibe.
 ZELODEC. Čreva — kislina — jetra.
 Želodčne bolezni se zdravijo. vzrok, od kje izvira bolezen, po profesorju Glassner, zdravniku u niverze na Dunaju.
 KOSTNE BOLEZNI. Sušica.
 REVMAZEM in OBISTL. Kila — zbadanje.
 GLO NOS. UHO. Zdravljenje mrazlice.
 ŽENSKÉ BOLEZNI. Maternica, jajčnik, čiščenje (posebni oddelek)
 OTROSKE BOLEZNI. Rakitika — otrpelost.
 NERVOZA Glavobol.
 Zarki X — Diatermia — Zarki ultravioleto
 LABORATORI ZA KRVNE ANALIZE — Wasserman — Tur — Izpuščaji — lišaj.
 Lastni sanatoriji z nizkimi čenami — Operacije za vse bolezni: jetra, obisti, želodec, maternica, spolovilo
 GOVORIMO SLOVENSKO
 Urnik: od 10. do 12. in od 15. do 21. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 12.

Pregled SAMO \$ 3.-

Ob nedeljah dopoldne pregledamo brezplačno vsakega, ki se nam predstavi s tem listom

JARMIENTO 1017

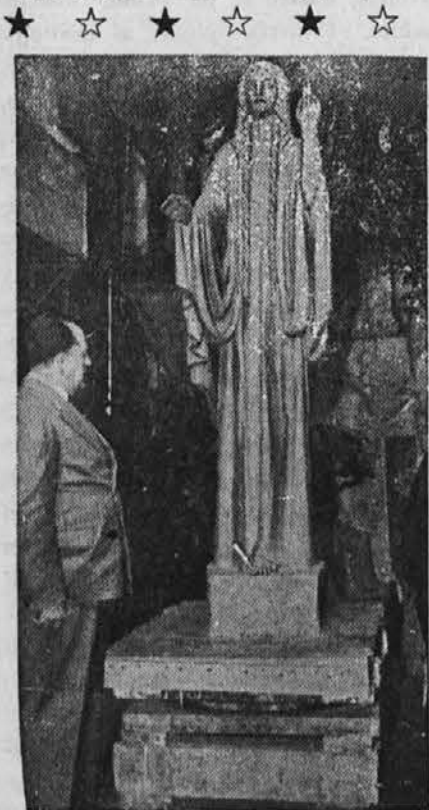
ORDINIRA OD 10 DO 12 I 14 DO 20 SATI

ŽENSKI KOTIČEK

Dobra gospodinja

V vseh krogih premožnih in revnih, preprostih in vsestransko izobraženih ima "dobra gospodinja" svoje posebno lice. Naj se sama muči z delom ali naj ji pomagajo dobro izšolane moči, vedno je isto, kar ji da pomen in dostojanstvo: gospodinja mora biti duša in blagoslov svoje hiše. Vtisniti mora svojemu gospodinjstvu pečat pravega materinstva, zvestega izpolnjevanja dolžnosti ter ljubezni do dela; zavedati se mora svoje odgovornosti.

Vse, kar se tiče hiše, mora iti skozi njeno glavo in srce, četudi ji pomagajo pri izvrševanju druge roke. Vse člane družine naj veže vesela delovna skupnost in zaupanje, četudi vsako izvršuje drugačen posel. Vez, ki družijo različne elemente v plodonosnem skupnem delu je tisti dobri duh doma, ki ga mora gospodinja znati obuditi in vzdržati. Le če se socialno vprašanje v tem smislu rešuje v malem, to je v družini in v domu, se bo dalo srečno rešiti tudi v velikem, v državi, ker država s svojimi vrlinami in s svojimi hibami je le v nedoglednost povečano človeško srce. Temeljne čednosti dobre gospodinjice so: red, točnost, čistota, ki pa ne sme preiti v godrnjavo pedanterijo in v nadležno čistilno manijo; temeljita izobrazba za zelo težki in tolikrat — posebno od strani mož — emalovaževani gospodinjiski in materinski poklic; marljiva pridnost, ki popušča poleg sebe tudi drugim delovnim močem, da se samostojno uveljavljajo pri delu, prava mera v vsem, pravilna razdelitev časa, moči in denarja; štedljivost in odprte roke na pravem mestu; razodna skrb za duševen in telesen blagor vseh družinskih članov, brez razvajanja in mehkuženja, s čimer si vedno vzgajamo tirane; razumevanje in zanimanje za možovo delo in za učenje ter igre otrok zanimanje za duševna, umetniška in socialna vprašanja ter za zahteve časa; smisel za lepoto in za umetnost ter za lepa in primerna oblačila, brez bahavstva in prekomernih izdatkov; fina razumnost privesiti moža na dom in ustvariti tak dom, da je vsem članom družine najljubši kraj

Veliki kipar Real del Sarte je daroval parižanom lep kip sv. Geneve, zaščitnice njihovega mesta

na svetu, dokler mladi naraščaj ne doraste ter začne misliti na lastni dom; zna si vzgojiti zvesto, zanesljivo hišno osebje, ga privezati za dolga leta na hišo ter znati vedno si ustvariti pravo razmerje do osebja, pravilno izenačenje med avtoriteto in prostostjo, ki vzdržuje zadovoljstvo, ki zna olepšati vsakdanost z mirno veselostjo ter iz praznikov napraviti nepozabne točke.

Dobra gospodinja mora nesebično in požrtvovalno služiti celoti, mora pa vedno ostati gospodinja doma. Ne sme "vihteti copate", ne sme se pa tudi ponižati do hišnice svojega plačujočega moža, brez lastne volje, marveč mora nastojati na to, da postane njegova ravnopravna družica, ki z njim prijateljsko razpravlja o vseh važnih vprašanjih. Če jo mož razočara s svojimi preveč človeškimi slabostmi, naj prenaša z ljubeznijo, potrpežljivostjo in molče. Če si zna s svojim velikodušnim in ljubezni polnim samozatajevanjem v težkih nevihtah ohraniti možovo zaupanje, njegovo spoštovanje in njegovo ljubezen, obdrži skoro vedno v svojih rokah ključ do trajne, vedno obnavljajoče se zakonske in družinske sreče.

Migljai za hišne gospodinjice

Kuvert ne slini z jezikom. Jezik je jako občutljiv; lahko dobi pri tem ranico, sicer neznatno ranico, toda dovolj veliko, da se prične gnajiti in so lahko težka vnetja posledica male ranice.

Ne jej neopranega sadja! Bog ve, koliko nesnažnih, z bolezenskimi kalmi obloženih rok se ga je že dotikalo.

ZA NAŠE KUCHARICE

TELEČJE MESO NA HOLANDSKI NAČIN

Zrezi na debele kose 60 dkg mesa in kuhaj ga s še precej peteršilja, soli in za oreh velikim kosom masla ter 1 l vode 1 uro. Napravi nekoliko prežganke in zamešaj s prejšnjim ter kuhaj tako dolgo, da postane še precej gosta omaka, v kateri kuhaš tudi kos kariola. Preden serviraš, primešaj omaki 1 do 2 rumenjaka.

KROMPIR Z MLEKOM

Skuhaj 1 kg krompirja (pazi, da ne počli, raje naj nekoliko zaostane!), olupi in jih zreži za pol prsta na debele. Položi v namazan pekač, polij s kozarcem mleka, potrosi z ribanim parmezanom. Ko je mleko gorko, serviraj!

Buenosaireska kronika

Ne igrajte se z orožjem!

Marija Gonzalez, stara 26 let in njen brat sta šla preteklo sredo obiskat sestrično Corino Gómez, staro 18 let, v ul. Mebrillar 1275. Marijin brat je imel pri sebi revolver, ki ga je pri sestrični vzel iz žepa ter ga odložil. Corina se je namerila je za šalo proti Mariji in začela igrati z nevarnim orožjem, pritisnila na petelina. Preden je brat utegnil preprečiti težko nesrečo, se je šala spremenila v tragedijo: samokres je bil nabit in Corina je nehote sprožila strel, ki je Marijo zadel v prsa; vsa v krvi se je zrudila pred prestrašeno sestrično. Klicali so takoj na pomoč in ranjenka je bila nemudoma prepeljena v bolnišnico Pirovano, a življenja ji niso mogli več rešiti. Po težkih mukah je v soboto preminula. Corino in Marijinega brata so aretirali.

Krvav spor radi dela

Delavec Angel Serrini je prišel v petek zvečer v družbi dveh prijateljev v kamnoseško delevnica v ul. Lascano 2240 k 29 letnemu Salvadorju Olariju, ki je bil tam zaposlen kot čuvaj. Serrini je bil pred nedavnim odpuščen ter je Olarija deložil, da ga je on spravil ob delo in kruh. — Začela sta se prepirati in Serrini je potegnil nož ter začel groziti. Olaria je tedaj vzel v roko svoj revolver ter sprožil strel proti nasprotniku, katerega je imel na piki tudi zato, ker se je baje nekaj mešal okrog njegove žene. Serrini se je zgrudil težko ranjen. Prihitele so policaji, ki so slišali strel, ter so takoj videli, kaj se je zgodilo. Ranjenca so prepeljali v brezupnem stanju v bolnišnico, Olarija pa so zaprli.

Ustrelil jo je

Manuela Conzalez, stara 16 let, je šla v soboto popoldne k svojemu bratu, ki stanuje v ul. Humboldt 1191. Zvečer se je poslovala, da se vrne domov. Ko je pa stopila na ulico, je začel streljati nanjo 22 letni Tripoli Bergamo, ki je bil vanjo zaljubljen, a Manuelini starši niso dekletu dovolili, da bi govorilo z njim. Manuelo so krogle smrtno zadele. Ko je napadalec videl, da ni zgrešil cilja, si je še sam

IZKUŠENA SLOV. BABICA

diplomirana v Pragi in Bs. Alreau ter specializirana za vse ženske bolezni. Deluje že 25 let, bivša babica v bolnišnici J. Fernández
 Filomena Benč Bilek
 Calle Lima 1217, 3 kvadre od Plaza Constitución — U. T. 23 (B. Ord.) 3389

POZOR!

KROJAČNICA NA PATERNALU (nasproti postaje)

ŠAURIN in NANUT

KROJASKA MOJSTRA se priporočata cenjenim rojakom Najboljše blago. Solidno delo in nizke cene. Zadnje novosti.
 WARNES 2191 BUENOS AIRES
 U. T. 59 (Paternal) 4271

Jean du Plessis je dobila v Chicagu prvo nagrado za svojo frizuro

pognal kroglo v glavo. Pobrali so ga težko ranjenega in izgleda, da si je sam odmeril najhujšo kazen za svoje dejanje, ker nimajo v bolnišnici Fernandez prav nobenega upanja, da bi mu rešili življenje.

Roparski napad na ulici

Trgovec Johan Bosch, star 40 let, nemški državljan, stanujoč v ul. Echeverria 2101, se je peljal v ponedeljek ob 8. zvečer s svojim avtom po Avdi. Centenario. V bližini mosta pacifiške železnice je vozilo ustavil ter izstopil in se peš napotil dalje. Mož gotovo ni vedel, kaj ga čaka. Komaj je bil naredil nekaj korakov, ko mu zastavijo pot trije neznanci ter ga prisilijo, da se skupno z njimi vrne v svoje vozilo. Možakarji so bili oboroženi in Bosch ni kazalo, da bi se jim upiral. V avtu so neznanci skočili nanj, mu zavezali oči, mu pobrali denar in zlatenino, ki jo je imel pri sebi, nakar je eden izmed napadalcev spravil vozilo spet v tek. Ko se je avto spet ustavil in si je prestrašeni trgovec odvezal oči, je ugotovil, da se nahaja blizu dirkališča. Roparji so mu bili odnesli 800 pesov, zlato uro in prstane. O neljubem doživljanju je šel poročat na komisarijo 23, ki sedaj išče sled za napadalci.

Zločin ali samomor?

V bližini Avda. San Martin med ulicama Tinogasta in Venecia so našli v petek popoldne mrtveca, ki je imel prerezan vrat z brivno britvijo, katere je ležala poleg njega. V obleki so našli izkaznico na ime Emilio Martinez, star 41 let. Policija poizveduje ali gre za zločin ali pa je mož izvršil samomor.

Radi opeklin je umrla

Asunción Tomelli, stara 30 let, je umrla v torek na posledicah opeklin, ki jih je dobila 9. tm. pri prižiganju "calentadorja."

KROJAČNICA

P. CAPUDER

se priporoča cenjenim rojakom

Buenos Aires, Billinghurst 271 dpt. 2 (višina ulice Cangallo 3500)

Zobozdravnika

Dra. Dora Samojlovich de Falicov

Dr. Félix Falicov
Dentista

Trelles 2538 - Donato Alvarez 2181
U. T. 59 La Paternal 1723

Centro Médico de Especialistas

Ravnatelj: Dr. A. STIGOL

Zdravijo specializirani zdravniki, brez bolniških strežnikov in praktikantov

SPOLNE BOLEZNI

KAPAVICA: se zdravi v našem zavodu po najboljših in zajamčenih načinih, s katerimi se doseže popolno in hitro ozdravljenje.

Popusti za

popolno

zdravljenje

SIFILIS: ta najbolj nevarna bolezen zahteva zdravljenje po res specializiranem in v vsakem oziru odgovornem zdravniku, ki ga boste našli v našem zavodu. Zdravimo komplikacije kapavice ter kožne in krvne bolezni

BOLEZNI NOSA, GRILA IN UŠES

Ekonomična zdravljenja in operacije.

Zdravi specializirani zdravnik dr. B. Ruvinsky.

NOTRANJE BOLEZNI: Jetika, pljučne, srčne, črevesne in želodčne bolezni.

ŽENSKÉ BOLEZNI: Bolezni jajčnika, bolečine in nerednosti pri čiščenju.

Laboratorij za analize. Elektriško zdravljenje, X-zarki.

Ultravioletske žarke. Krvne analize.

Zelo ekonomični pregledi.

Urniki: od 9. do 12. in od 14. do 21.

Bmé.Mitre 1741

PLAZA CONGRESO

DARUJEM

povečano sliko v barvah za vsakih 6 fotografij, ki stanejo od \$ 3 dalje. Naš atelje je odprt tudi ob nedeljah in praznikih
 JUGOSLOVANSKI FOTOGRAFSKI ZAVOD "SAVA"
 Sava Jovanović — San Martín 608, Buenos Aires

GOSPODARSKE VESTI

Prihod nemške trgovinske delegacije

Prejšnjo soboto se je pripeljala na "Cap Arconi" v Buenos Aires posebna nemška trgovinska delegacija. Prišla je sem z namenom, da pozivi oslabljeno trgovino med Nemčijo in Argentinijo in se bo pogajala tudi zaradi sklenitve nove trgovinske pogodbe. Argentinska vlada je že določila svoje zastopnike in sedaj se vršijo razgovori. Nemški delegaciji predseduje dr. Kiep, bivši generalni konzul v New Yorku.

Vinska produkcija v San Juanu

Zvezni interventor v San Juanu je te dni izročil tisku poročilo, v katerem pravi, da se je intervenciji posrečilo rešiti letošnjo produkcijo grozdja z znižanjem vinskega davka in z regulacijo trgatve. Pridelek grozdja je znašal povprečno 70 do 75 q na hektar, dočim znaša v normalnih letih okrog 120 q. Znižanje produkcije treba pripisovati suši in slabemu vremenu sploh.

Na podlagi poročil, ki so jih predložili 405 "bodegueros", se je letos porabilo za vino 1.783.535 q grozdja in je bilo pridelanega 660.492 sodov vina.

Industrija paradiznika

V okolici Generala Alvearja, v Mendozi, se v zadnjem času močno razvijajo nasadi paradiznika, od katerih si kmetovalci obetajo novih dohodkov. Ustanovile so se že razne tovarne za konzerviranje tega sadeža, katere napovedujejo, da bodo pokupile vso produkcijo. To je privabilo v tiste kraje tudi kmetovalce od drugod. Uprava zapadne železnice in ministrstvo za poljedelstvo sta poslala v Gral. Alvear več izvedencev, ki bodo predavali o umnem pridelovanju paradiznika.

ZAHTEVE JUGOSLOVANSKIH IZVOZNIKOV

Dne 24. junija so zborovali v Beogradu jugoslovanski izvozniki. Iz govora predsednika Milutina Stanoevića posnemamo, da se je nekdanj prakticiralo, da so bili o poteku pogajanj za sklenitev trgovinskih pogodb obveščeni oni, ki so v tem najbolj prizadeti, namreč izvozniki. Danes pa so pogodbe postale prava tajnost in izvoznikov nihče ne vpraša za njihovo mnenje.

Zborovalci so ostro kritizirali tudi delovanje privilegirane izvozne družbe, zlasti njen oddelek, ki prodaja kože. Zahtevali so, naj se ta oddelek peča v bodoče samo s komisijskimi posli.

Govorili so tudi o tarifni politiki in je neki zborovalec dokazoval, da je v Dubrovniku japonski fižol cenejši ko oni iz Čačka!

RUSKA PROIZVODNJA ZLATA

Rusija je lani producirala več zlata kot Sev. Ameriške Združene države in Kanada skupaj. To je veliko, če pomislimo, da je lani značala produkcija zlata v Kanadi 84.000 kg, v USA pa 78.000 kg. Če bo šlo tako dalje, bo Rusija prekoslila tudi transvalške rudnike zlata in tako postala največji producent zlata. Na eni strani je produkcija narasla radi tehničnega izboljšanja, na drugi strani pa se odkrivajo novi viri in rudniki za produkcijo zlata. Leta 1928. ni obstajala v Rusiji niti ena tovarna za predelavo zlata, dočim jih je danes že šest. Največ zlata se dobiva iz rek Lena, Amur in Jenisej.

Izvoz vina iz Mendoze

Od 1. do 16. julija je prov. Mendoza izvozila 57.100 sodov vina. — Letos v juniju je bilo odpremljenih z raznih železniških postaj mendoške pokrajine 143.953 sodov vina, lani v istem besecu pa le 87.193. Izvoz vina iz Mendoze torej močno narašča.

Slovenske knjige

V naši upravi so na prodaj sledeče

slovenske knjige:

Baukart: Slovenski Robinzon, povest, trdo vez. 1.20
Dimnik: Kralj Aleksander, trdo vez. 3.—
Gangl: Sin, drama trdo vez. 1.80
 " Beli rojaki, črtice. . . 1.50
Golar: Kmečke povesti, trdo vez., 2. izd. 2.—
 " Pastirjeva nevesta, povesti in romance, trdo vez. 1.60
Jug: Izseljenec, 1.50
Kellermann: Tunel, roman . 2.—
Orel: Pasti in zanke, kriminalni roman 1.50
Pugelj: Zakonci, trdo vez. . 1.80
Poljanec: Sisto e Sesto, po-

vest iz Abrucaev 0.90
Rape: Tisoč in ena noč, trdo šilih: Nekoč je bilo jezero, vez. 4.—
 Sič: Narodne noše 2.—
 bajka, trdo vez. 3.—
Vaštetova: Mejaši, povest iz davnih dni, trdo vez. . . 2.—
Zorec: Pomenki: 1.20
 " Zmote in konec gospodične Pavle 1.20
 Pripovedne slovenske narodne pesmi, trdo vez. . . 2.50
 Tolažba dušam v vicah, molitvenik 1.50
 Marija kraljica src, molitvenik 2.—

O P O Z O R I L O

Za naročila po pošti treba dodati za eno knjigo še 30 centavov, za dve pa 40.

MALI OGLASI

POZOR! Kdor želi kupiti hišo ali zemljišče, naj se v svojem interesu obrne na naslov: Luis Podgornik, Calle Nogoya 6072 (Liniers).

KROJAČNICA IN TRGOVINA raznovrstnega blaga se priporoča **SEBASTIAN MOZETIČ** Osorio 5025 — Paternal

SASTRERIA "DANTE" Corte Moderno Rivadavia 3556 Buenos Aires U. T. 62, Mitre 4230

ŠIVILJA - MODISTKA izdeluje fine in navadne obleke po najnovejši modi in zmernih cenah **Anica B. Dolšček** Calle Charlone 36, pol kvadro od ul. Dorrego, poldrugo kvadro od Rivere.

PREKOMORSKA POŠTA

Iz Evrope dosepejo

V juliju:
 28. Highl. Brigade
 30. Neptunia in Kerguelen
V avgustu:
 3. Almanzora, Alm. Star in Vigo
 7. Gral. Artigas
 10. Flandria, Augustus in High. Patriot.

Protiv Evropi odplovejo

V juliju:
 30. Gral. Osorio
V avgustu:
 1. Mendoza
 2. Cabo Sto. Tome
 3. Neptunia in Madrid
 6. Kerguelen
 8. Almanzora in Alm. Star
 9. Vigo in High. Brigade
 10. Cap. Arcona.

VREDNOST DENARJA

Zadnji uradni tečaj za nakazila do

100 dinarjev	9.00
100 lir	32.56
100 šilingov	71.07
100 mark	146.52
1. funt št.	19.14
100 fr. frankov	25.04
100 čl. kron	15.75
100 dolarjev	380.08

MULJAUSKI:

Višnjegorski janičar

Zgodovinska povest.

I. poglavje.

Poveljnika janičarjev prineso v grad

Teklo je leto 1528. Po letje je bilo v deželi. Žito je zorelo in čakalo srp, a do žetve ni prišlo. Zagorele so grmade po gorah, znamenje, da je krvoločni Turčin zopet prihrumel v slovenske kraje. Ljudstvo si je bilo komaj opomoglo od prejšnjega turškega vpada in že so zopet gorele vasi, cerkve in gradovi, gradovi in rumeno žito po njivah. Začel se je jok in stok in kri je tekla v potokih. Kakor blisk so prihrumeli Turki ter strašno opustošili vse, na kar so naleteli. Handžar je zagospodaril. Kdor je imel hišo, mu je bila upepeljena. Kdor je imel male otroke, so mu bili poklani. Kdor je imel odrastle hčerke in sinove, so mu bili odpeljani. Strašne reči so počenjali krvoločni Osmanli z ujetimi kristjani. Vseposod so ležala razmesarjena človeška trupla. Srečen oni, ki se je pravočasno rešil v mesto, goro, grad ali šumo.

Dva dni so krvoločki z ognjem in mečem divjali po Kranjskem. Tretji dan so vdrli čez mejo na Štajersko. A tu jih je pričakovala vojska vitezov in kmetov. Turki si niso upali napasti kristjanskih čet. Hitro so se umaknili nazaj na Kranjsko ter skozi Dolenjsko šli proti Hrvaški.

Ves dan so dirjale turške čete mimo Višnje gore. Stari lev Zigmund Višnjegorski je iz svojega nepremagljivega grada z žalostnim srcem gledal nepregledne vrste mladcev in mladenk, ki so jih divji vojaki gnali s seboj, uklenjene kakor živino, da jih postavijo na trg sužnjev v Stambul. Srdito si je pulil glavo stari junak. Klaj je Alaha in Mohameda ter dal ljuto streljati iz topov in pušk na vsako skupino Turkov, ki so hiteli mimo, obloženi s plenom. S svojim sirom Friderikom je tudi večkrat vdrl iz gradu, na čelu hlapcev, ter na prostem napadel Turke. Na ta način jih je mnogo pobil in rešil precej ujetnikov. A tudi sam je pri teh izpadih izgubil dokaj ljudi. Enkrat so Turki zajeli celo njega samega. Le s skrajnim junaštvom se je Frideriku posrečilo iztrgati ga spet Turkom. Bil je tudi ranjen v roko in se radi tega, na prošnjo svojega sina, ni več udeleževal izpadov. Turki so ljuto naskakovali mesto in grad, a bili so odbiti s krvavimi glavami. Vsakokrat so pustili po par desetih mrtvih pod obzidjem.

Počasi je lezlo solnce navzdol. Slednjic je vendar nastala noč, a bila je svetla ko dan; saj so vsenaokrog gorele hiše v visokih plamenih. Psi so žalostno tullili. Grozen smrad se je širil vseposod. Ognjeni zublji so svigali do neba in oblaki dima so se valili po deželi, težki in dušeci.

Ponoči divji sovragi niso vznemirjali mesta in gradu. Stari Višnjegorski je bil radi tega prepričan, da se vražjih rdečehlačarjev ni treba več bati

Zjutraj je dal odpreti grajska vrata ter je s Friderikom šel ven, da pogleda, koliko Turkov je našlo smrt pod gradom. Z njima je zapustilo grad tudi trideset hlapcev, ki so imeli nalog pokopati mrtvece in poginule konje, a ranjence odnesli na zdravljenje v mesto. Vsakdo je vzel s sabo tudi orožje in ta previdnost jim je rešila življenje.

Prišlo je tudi nekaj meščanov in skupno so začeli premetavati prijatelje in neprijatelje, ki so ležali kupoma v krvavih mlakah. Ranjencev so našli le malo, turškega nobenega, a tudi izmed ljudi viteza Zigmunda le dva nista bila še prejela poljuba smrti. Mrtve Turke so zveliki skupaj in zavzele so lopate.

Zdajci se zasliši divje rjojenje. — Številna konjska kopita zabobnjajo. Neoborožene meščane prevzame strah in groza. Popustijo lopate ter planejo proti mestnim vratom.

"Turki!" zarjove mladi Višnjegorski. Proti gradu drvi turška konjenica, dvesto janičarjev z golimi sabljami v rokah. Kakor bi trenil so bežeči meščani poteptani on njihovih konj. Niti eden se ni rešil. Mestna vrata se gromko zaloputnejo.

Tudi viteza Višnjegorska se s hlapci vred spustita v dir proti gradu, a prvi janičarski konji jih bliskoma dohitijo. Zadnji hlapci so takoj poteptani; sprednji se obrnejo, izdero meče ter začno udrihati po Turkih.

"Pogum, fantje!" zagrmí vitez Zigmund, ki je prvi potegnol meč iz nožnice. "Dokažite, da ste jnaki! Le

krepro po opankarjih! Udri! Bij!"

"Smrt nevernikom!" krične Friderik, se počene naprej in udari z mečem najbližjega konja, ki se hipoma zgrudi in pokoplje jezdeca pod seboj. Hlapce prevzame divji pogum in bojaželnost. Kmalu leži na tleh par Turkov s konji vred. Zdajci pridero iz gradu ostali hlapci ter se kot risi vržejo na janičarje. Pred odprtimi grajskimi vrati se začne divji boj med krščanskimi peši in janičarskimi konjeniki in se že čez hip spremeni v pravcato mesarsko klanje. Grozno udarajo meči ob sablje. Turki divje rjovejo in kličejo svojega preroka. — Človeška in konjska kri brizga na vse strani. Pretresljivo rezgatao ranjeni konji in hropejo umirajoči. Zda se zgrudi na tla kristjan, zda pogan, eden se zvrne s konja, drugi pade s konjem vred. Po pobočju hriba ležijo že številna konjska in človeška trupla. A med padlimi se preriva krvav vozec živih.

Stari Višnjegorski se je bojeval v najhujšem metežu. Z nečloveškimi udarci je pobijal Turke in konje. Poleg njega je silni Friderik klestil janičarje.

Minulo je deset minut odkar se je bil pričel boj. Že blizu sto janičarjev s svojimi konji je ležalo v krvi. Tudi hlapcev je mnogo padlo. Samo štiri- deset jih še suka meče, a vsi so že izmučeni, janičarji vedno silnejše pritiskajo nanje. Izenada hlapci zaorijo od veselja in se s podvojeno močjo vržejo na janičarje, med Turki pa nastane zmeda.

Od zada jih je napadla in jela sekati četa meščanov, ki je vprav ob pravem času pridrla iz mesta hlapcem na pomaganje. Turkom ni več rešitve. Silna Višnjegorčana brez prenehanja sekata okrog sebe ter upihujeta luč življenja janičarju za janičarjem. Njuna ogromna meče neutrudljivo koljeta turške glave. Janičarji se strahoma umikajo pred to silno dvojico, katere se ne prime nobena sablja. Friderik plane k nositelju konjskega repa ter mu razkolje glavo. Stari Višnjegorski se vrže proti konju, na katerem sedi poveljnik janičarjev, mlad temnopolti aga. Turek se vzpne v stremenih in zamahne s sabljo proti starčevi glavi, a vitez mu jo izbije kakor bi trenil ter rani poveljnika v roko. Hoče ga usmrtiti, a tedaj aga vzpodbode svojega konja. Žival se divje vzpne in bi gotovo podrla starca, da ni tedaj priskočil Friderik. Z močno roko zgrabi mladenič za povodec ter zadrži konja. Nato bliskoma dvigne svoj dolgi meč ter sune z njim ago v prsa. Janičar omahne in pade raz konja, katerega obvlada mladi vitez s svojo železno desnico.

"Oče, ta konj bo moj!" zakliče Friderik in ugrabi besnečo žival. "Na njem bom hodil loviti in sekati Turčine!"

"Imej ga!" odvrne stari Višnjegorski ter se vrže še na onih par janičarjev, ki so se še borili, obkoljeni od hlapcev in meščanov. Zaman so Turki zaganjali konje v ta krog, zaman so skušali predreti ga ter se rešili z brzimi begom. Njihovo število kopm bolj in bolj.

(Dalje.)